

2011

Synergie

Onderzoeksverslag en aanbevelingen van de
Commissie Evaluatie Innovatie AVO

Voorzitter: Dhr. Ir. Glenn G. Guiamo
In opdracht van de Minister van onderwijs
8/29/2011



Inhoud

Voorwoord	-----	1
Inleiding	-----	2
Knelpunten	-----	4
Een onderzoek naar leerresultaten en opbrengsten	-----	12
Aanbevelingen	-----	23
Bijlage	-----	33

Voorwoord

De Commissie Evaluatie Innovatie AVO is op 1 februari 2011, via een ministeriële beschikking, ingesteld. De leden zijn: dhr. Harold Pereira, dhr. Reinier Mulder, mw. Anna Tromp, mw. Mariska Weustink –Dania, mw.drs. Miriam Helder en dhr. ir. Glenn Guiamo, voorzitter van de commissie.

Het rapport is samengesteld in opdracht van de Minister van onderwijs, mr. drs. A.L. Dowers, naar aanleiding van verschillende knelpunten die zijn geconstateerd na de invoering van de innovatie processen binnen het avo.

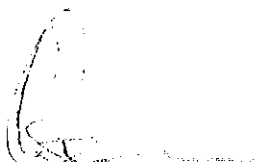
De commissie heeft gepoogd een beknopt beeld te geven van de ontwikkelingen en knelpunten die er zijn binnen het voortgezet onderwijs op Aruba, na de invoering van de innovatie binnen het avo in 2004. Tevens worden er een aantal aanbevelingen gedaan die direct of op korte termijn kunnen worden ingevoerd.

Om een zo volledig mogelijk beeld te vormen van de ontwikkelingen en knelpunten binnen het avo, heeft de commissie gesprekken gevoerd met docenten van alle vaksecties, directeuren en schoolbesturen van de avo- scholen. Daarnaast heeft de commissie alle relevante documenten en informatie gelezen en geanalyseerd. Als laatste is er veelvuldig gebruik gemaakt van cijfermateriaal om statistisch te kunnen analyseren.

De commissie is zeer tevreden over de wijze waarop het onderwijsveld heeft bijgedragen aan de gesprekken en discussies die gevoerd zijn. Deze uiting van betrokkenheid was voor de leden van de commissie een extra stimulans, om zich nog meer in te zetten om te komen met een werkbaar product in het belang van ons onderwijs. Daarvoor onze dank!

Aruba, 26 augustus 2011

Voorzitter van de commissie



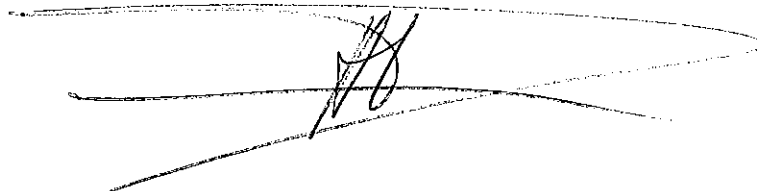
Ir. G. G. Guiamo

Bestuurskantoor	
Minister van Justitie en Onderwijs	
Ing.	13 JAN 2012 DO
Verz.	13 JAN, 2012
Volgnr.	8191 - 2012



13 JAN. 2012

*Accoord met voorstel van
de Commissie Evaluatie Innovatie
AVO en gefaseerd implementeren.*



Inleiding

In navolging van de herstructurering van het voortgezet onderwijs in Nederland werd door de Minister van Onderwijs op 19 mei 1995 op Aruba de Stuurgroep Herstructurering van het onderwijs Aruba (SHA) ingesteld. Taak van de werkgroep was om de minister aanbevelingen te doen en daarna als projectgroep betrokken te zijn bij de begeleiding en implementatie. De noodzaak tot herstructurering van het avo wordt gevonden in twee redenen. Enerzijds omdat ons avo onvoldoende eigen is en daardoor onvoldoende aansluit op de specifieke behoeften van de Arubaanse samenleving. Anderzijds omdat het onderwijs onvoldoende dynamisch is en daardoor onvoldoende aansluit bij de mondiale ontwikkelingen op het gebied van onderwijs (*p.5 Na Caminda pa restructuracion di nos enseñansa general, Aruba 1998*). De SHA heeft als richtlijn de vernieuwingsvoorstellen uit de SHO-nota van 1988 (*Renovacion de enseñansa, prioridad pa futuro*) gebruikt.

De belangrijkste aanbevelingen van de SHA waren:

- Het keuzemoment van de relatief jonge leerling (in de regel twaalf jaar) uitstellen tot een later tijdstip, waardoor de keuze meer verantwoord gemaakt kan worden.
- De doorstromingskansen in het vervolgonderwijs vergroten.
- Het probleem van het zittenblijven zoveel mogelijk elimineren.
- In de basiscyclus de persoonlijke en maatschappelijke vorming centraal stellen. Na de basiscyclus staat de voorbereiding en aansluiting op de vervolgstudie centraal.
- Het clusteren van vakken in de onderbouw, en het invoeren van het vak Papiamento.
- Het invoeren van de vakken CKV en Papiamento in de bovenbouw en het vak economie/management & organisatie in de bovenbouw mavo.
- Een nieuwe pedagogisch-didactische benadering o.a. de leerkracht als begeleider, het vormen van zelfstandige leerlingen, het leren samenwerken met anderen, de voorbereiding op verdere studie en op maatschappelijk functioneren, de school als lerende organisatie.
- De indeling van de bovenbouw in de profielen Natuurwetenschappen, Mens & Maatschappijwetenschappen en Humaniora aan het eind van het derde leerjaar.
- Het invoeren van een leerlingzorgsysteem.
- De verschuiving in het curriculum van kennis als doel naar kennis als middel.
- De gelijkstelling van vakken: alle vakken zijn gelijk.

De invoering van de onderwijsvernieuwingen binnen het voortgezet zijn per 1 augustus 2004 in werking getreden. Dat betekent, dat voor de mavo de eerste cohorten van 2004 in het schooljaar 2007-2008 zijn afgeleverd. Voor de havo was dat in 2008-2009 en voor het vwo in 2009-2010.

Na de invoering van de onderwijsvernieuwingen binnen het voortgezet onderwijs in 2004 zijn er geleidelijk aan steeds meer knelpunten gesignaleerd. Er zijn door de jaren heen verschillende monitorverslagen gemaakt. Doel van een monitorverslag is om op basis van betrouwbare informatie vanuit het veld, het proces van vernieuwing te kunnen bijsturen. Een daadwerkelijke evaluatie, waarbij alle actoren gehoord zijn en de ervaringen geïnventariseerd zijn, is echter nooit geschied. Verder zijn er aanwijzingen dat leerlingen in het voortgezet onderwijs, sinds de vernieuwingen in 2004, worstelen met een aantal problemen die de aandacht vragen. Deze betreffen in grote lijnen de volgende punten:

- een achterstand op het gebied van taal- en rekenen, die zelfs na twee jaar onderwijs in de ciclo basico, waar men aandacht dient te geven aan achterstanden waarmee de leerlingen binnenkomen, niet is verholpen;
- de aansluiting tussen ciclo basico en ciclo avansa is onvoldoende op elkaar afgestemd;
- een overvol lesrooster, met name in het derde leerjaar;

- doordat alle vakken evenveel waarde hebben en er gekozen is voor een brede algemene basis, is er weinig verschil in het aantal uren tussen de vakken, waardoor vakken als Nederlands en wiskunde, waar toch hoge eisen aan gesteld worden, het met weinig uren moeten doen;
- de inhoud van de vakken. Soms is er sprake van overlap, soms wordt er gesproken van onvoldoende kennis/stof om een goede aansluiting te hebben met de monovakken na de ciclo basico;
- op Colegio Arubano zou zich ook het probleem voordoen, dat bij de overgang van ciclo basico 2 naar havo of vwo het niveau waarop een vak als wiskunde gegeven wordt, namelijk geen diepgang, voor de leerlingen negatieve gevolgen kan hebben bij de leerwegbeslissing havo of vwo;
- de taak van de docent binnen de vernieuwing. Met de vernieuwing heeft de docent een andere rol gekregen, namelijk die van procesbegeleider. Dit vereist van de docent dat hij zijn leerlingen kent, dat hij ze individueel en in de groep kan begeleiden, dat hij de stof en de te halen eindtermen beheerst. In de praktijk is daar veel kritiek op;
- de bevorderingsnormen zouden te soepel zijn. Doordat de overgangsnormen te soepel zouden zijn, zouden leerlingen die in een verkeerde leerweg geplaatst zijn, langer binnen een traject blijven dat te hoog is voor de kwaliteiten van de leerling;
- de investering in de randvoorwaardelijke aspecten zoals ICT, voldoende werk- en studieruimtes, kleinere klassen, deskundigheidsbevordering en professioneel management zijn achterwege gebleven waardoor de nieuwe pedagogisch-didactische benadering moeilijk realiseerbaar is.

In dit rapport besteedt de CEIA aandacht aan de bedoelingen van de herstructurering avo en worden zowel de goede praktijken benoemd als ook de risico's en knelpunten die in onze optiek tot de invoeringsmoeilijkheden behoren. Sommige van deze risico's en knelpunten kunnen schoolbesturen, schoolleiders en docenten zelf oplossen op grond van hun competenties en ervaring, maar er zijn ook risico's en knelpunten die om een centraal aangestuurde oplossing van de overheid vragen. In de meeste gevallen geeft de commissie aanbevelingen en suggesties ter verbetering van deze risico's en knelpunten.

Bij het beschrijven van de problemen en de verbeteringsvoorstellen zijn we ons ervan bewust dat de scholen niet zitten te wachten op de zoveelste wijziging binnen het algemeen voortgezet onderwijs. Daarom zijn onze analyses en voorstellen toegespitst op kwesties die de dagelijkse moeilijkheden op scholen veroorzaken en waarvoor op korte termijn oplossingen moeten komen.

1. Knelpunten

Bij de invoering van een nieuwe structuur binnen het avo was er sprake van een onevenwichtige situatie, maar de eerste ervaringen, zoals het uitproberen van nieuwe eisen, andere pedagogisch- didactische werkvormen en het toetsen van de nieuwe beleidsvoorstellen aan de praktijk, moeten nu achter de rug zijn. De scholen hebben de tijd gekregen om aan de nieuwe structuur inhoud en vorm te geven. Op grond van deze ervaringen geven de scholen nu aan dat er onvolkomenheden zijn. Deze zouden zijn veroorzaakt door de herstructurering van het avo, die de goede gang van zaken in de school belemmeren.

De commissie heeft met vrijwel alle vaksecties uit het voortgezet onderwijs gesprekken gevoerd omdat de 'input' van het onderwijsveld een beter inzicht geeft in het totale schoolgebeuren. Een verandering dan wel vernieuwing in het onderwijs moet o.a. gedragen worden door de leerkrachten en door de schoolleiding die hieraan sturing moet kunnen geven. Belangrijk is daarom dat schoolbestuur en schoolleiding zorg dragen voor:

1. een prettige werksfeer;
2. ondersteuning en motivering van de docenten door o.a. deskundigheidsbevordering;
3. het aanwezig zijn van basisfaciliteiten zoals o.a. een studieruimte, een goed geoutilleerde bibliotheek en een goede fysieke toestand van gebouwen;
4. het vastleggen en uitvoeren van de ondersteuning en motivering van het schoolteam in een personeelsplan, begeleidingsplan of scholingsplan;
5. een duidelijke en effectieve communicatiestructuur binnen en tussen de verschillende geledingen van actoren in een schoolgids, het jaarplan, het jaarverslag, etc.

Uit alle gesprekken met docenten blijkt een grote onvrede met betrekking tot bovengenoemde punten.

In de paragrafen die hier volgen wordt een samenvatting gegeven van de knelpunten die gesignaleerd zijn door de docenten, de schoolleiding en de commissie.

1.1 Het basisonderwijs

Elke vaksectie constateert een slechte beheersing van de Nederlandse taal (vooral het onderdeel woordenschat) en de rekenvaardigheden bij de leerlingen van de meeste basisscholen waardoor de aansluiting op het voortgezet onderwijs problemen oplevert. Daarnaast constateert men dat er een groot verschil is tussen de leerlingen van de verschillende basisscholen in de beheersing van de Nederlandse taal en het rekenen. Verder zijn de volgende knelpunten genoemd:

- er zijn grote verschillen in niveau, tempo en zelfstandigheid;
- de vakken Engels en Spaans worden niet op alle basisscholen gegeven;
- door de beperkte Nederlandse taalbeheersing is de basis die nodig is om te presteren zwak;
- op de basisscholen wordt veel aandacht besteed aan het technisch lezen, maar het begrijpend lezen is zeer zwak;
- rekenvaardigheden als meten, procenten en breuken worden onvoldoende beheerst;
- de parate kennis over actuele en algemene zaken is zwak ontwikkeld;
- er is een gebrek aan samenwerking tussen de basisscholen en het voortgezet onderwijs;
- er zijn veel klachten over de Nederlandse taalbeheersing van de op Aruba opgeleide docenten;
- er is geen taalbeleid;
- er is geen landelijke eindtoets basisonderwijs, waardoor er geen duidelijk beeld bestaat over het beheersingsniveau van de leerlingen bij de verschillende vakken aan het eind van de basisschool;
- er zijn geen eindtermen.

1.2 Instroom, toelating en doorstroom

Leerlingen van het basisonderwijs moeten aan het eind van het 6^e leerjaar verwezen worden naar de EPB (Educacion Profesional Basico) of het algemeen voortgezet onderwijs (avo).

Toelating geschiedt voor de mavoscholen op basis van het schooladvies en een leeftijdsgrens van 14 jaar. Toelating tot de ciclo basico havo/vwo geschiedt op basis van het schooladvies en de score behaald bij de toelatingstoets.

Voor het schooljaar 2010-2011 geldt:

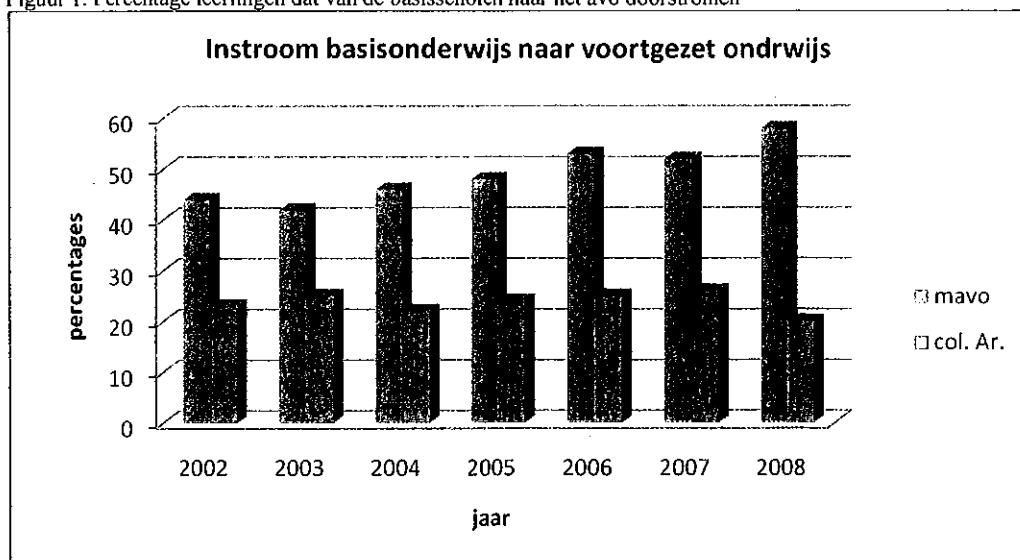
Een kandidaat leerling die de basisschool met goed gevolg heeft afgerond, wordt in de volgende gevallen toegelaten tot het eerste leerjaar van de ciclo basico van Colegio Arubano, mits de overige informatie in het aanmeldingsformulier volledig is: als hij/zij een havo of vwo advies heeft van de lagere school en een gemiddelde psychologische testscore heeft die groter of gelijk is aan 75 (in 2009-2010 was dat een nominale score van 70).

Vanaf 2011-2012 geschiedt de toelating tot de ciclo basico havo/vwo op basis van een reken- en taal toets.

- Een veel genoemd probleem is de doorstroombmogelijkheid na de mavo. Door de afschaffing van de E-afdeling is er minder doorstroom van mavo naar havo. Leerlingen die niet toegelaten zijn tot de havo moeten naar het beroepsonderwijs (EPI) of naar de avondhavo. Vaak hebben deze leerlingen geen begeleiding gehad om een keuze te kunnen maken over hun vervolgtraject in het beroepsonderwijs met haar beperkte opleidingsmogelijkheden;
- er is onduidelijkheid over de leeftijdsgrens bij toelating tot de ciclo basico; de leeftijdsgrens is niet wettelijk vastgelegd;
- een ander probleem is het verschil in leeftijd, leerstijl en studiehouding van de leerlingen van eigen kweek uit havo 3 en de instromers vanuit mavo;
- er is geen afstemming of samenwerking tussen de vaksecties van de mavo-scholen en het Colegio Arubano;
- adviezen m.b.t. de leerwegbepaling, geven de indruk niet helemaal objectief te zijn. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door ouders die niet willen dat hun kinderen advies EPB krijgen en ouders die eisen dat hun kinderen een kans krijgen op Colegio Arubano;
- de doorstroombmogelijkheid tussen avo en beroepsonderwijs is onvoldoende duidelijk.

De afgelopen jaren is er nauwelijks verandering geweest in het aandeel van leerlingen uit het basisonderwijs dat participeert in het voortgezet onderwijs. Figuur 1 laat zien dat ongeveer 70 % van de instroom van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs gaat. Van die 70% gaat 50% van de leerlingen naar de mavo en ongeveer 20 % naar de havo/vwo. De afgelopen jaren laat zien dat ruim 70% van de leerlingen na de basisschool naar het avo gaat.

Figuur 1: Percentage leerlingen dat van de basisscholen naar het avo doorstromen



Bron: Afdeling statistiek en onderzoek, Directie Onderwijs

1.3 Het voortgezet onderwijs

Aan de docenten en schoolleiders is gevraagd welke problemen zij ervaren bij hun taak als docent/leidinggevende binnen het avo. De volgende zorgpunten zijn geconstateerd:

- te grote klassen; één van de randvoorwaarden bij de implementatie van de vernieuwingen van de SHA was, dat de klassen kleiner zouden worden. Dit is echter niet gebeurd;
- veel leerlingen komen vooral bij de kernvakken Nederlands en rekenen met grote achterstanden binnen, die niet meer worden ingehaald;
- de clustervakken ASW, PV en N&T in de ciclo basico sluiten niet aan op de monovakken geschiedenis, aardrijkskunde, economie, biologie en natuurkunde in de ciclo avansa;
- de bevorderingsnormen worden als te soepel ervaren;
- de belasting van de leerlingen in het derde leerjaar is heel groot:
 - het aantal lessen per week is ruim 40 (veertig);
 - het aantal vakken loopt op tot 16 (zestien);
- de leerlingen moeten voldoen aan veel praktische opdrachten en groepswork. Dat zijn processen die zeer tijdrovend zijn;
- er is niet voorzien in de randvoorwaarden, zoals voldoende computers, studieruimte, bibliotheek, scholing om de vernieuwing en de nieuwe pedagogisch-didactische benadering van de leerstof te kunnen realiseren;
- voor veel vakken zijn er geen boeken aanwezig; er wordt gewerkt met kopieën;
- goed ingerichte practicumlokalen voor de ciclo avansa ontbreken op de meeste scholen of voorzieningen zijn stuk;
- aanvullend of remediërend materiaal ontbreekt vaak;
- het absentisme onder leerlingen en docenten is groot; dit beïnvloedt de leertijd negatief;
- leerlingen doubleren klas 3 vanwege vakken die zij toch niet zouden kiezen in het 4^e leerjaar;
- door het grote aantal vakken in het 3^e leerjaar is er weinig diepgang en ontbreekt het ook aan differentiatie;
- er is geen structurele samenwerking tussen de leraren uit de onderbouw en de bovenbouw;
- de vormingsvakken ‘persoonlijke vorming’ (pv), ‘kennis van het geestelijk leven’ (kgl) en ‘culturele en kunstzinnige vorming’ (ckv) hebben in de ciclo basico (leerjaar 1 en 2) samen 16 (zestien) lessen per week. De kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde hebben samen 20 (twintig) lessen per week. Een verhouding die ook door de Arubaanse en Nederlandse inspectie in het ‘Doorlichtingrapport Colegio Arubano’ is bestempeld als ongunstig;
- jaarlijks wordt er een wenselijkheidbegroting ingeleverd. De praktijk is echter dat men daarna weinig tot niets aangeschaft ziet worden. Er is een grote behoefte aan leermiddelen; van computers/beamers tot geo-driehoeken. Dit bemoeilijkt het lesgeven en sluit niet aan bij de behoefte van leerlingen, die opgroeien in een moderne technologische wereld en die hogere eisen stellen dan voorheen.

Daarnaast is er nog een aantal dat specifiek is voor de havo/vwo.

- Het aantal docenten met een tweedegraads bevoegdheid wordt steeds groter tegenover het aantal docenten met een eerstegraads opleiding;
- er wordt te veel aandacht besteed aan zelfstandig werken, daardoor krijgen de leerlingen minder uitleg in de les;
- de leerlingen doen langer over de havo dan op basis van de capaciteiten noodzakelijk zou zijn. De cijfers vallen tegen. De leerlingen komen vaak slecht voorbereid naar de lessen, omdat ze geen huiswerk hebben gemaakt;
- in het kader van de invulling van de taakuren is er geen openheid voor wat betreft het aantal uren, de functies of projecten die gedraaid gaan worden, zodat belangstellenden er dus niet op kunnen reageren;
- op Colegio Arubano heeft men gekozen voor gecoördineerde toetsen (GT) die centraal worden afgenomen. Jaarlijks kent deze school 4 (vier) CP-periodes en tenminste 6 (zes) GT-periodes.

Overhoringen en of proefwerken tussendoor behoren tot het verleden. Door velen wordt dit systeem als een keurslijf ervaren.

1.4 De ouders

Veel klachten van ouders en leerlingen gaan over docenten.

- Docenten zouden niet of nauwelijks lesgeven. Zij treden vaak niet corrigerend op naar de leerling toe;
- ouders worden niet tijdig gewaarschuwd over de leerprestaties en of het gedrag van hun kinderen;
- regels worden selectief toegepast, in de zin dat de ene docent strikt de regels naleeft en een andere niet, maar ook in de zin dat de ene leerling direct wordt aangepakt en een andere niet;
- er zijn ouders die duidelijk meer invloed kunnen uitoefenen om dingen gedaan te krijgen;
- docenten inspireren niet, maar breken vaak wel leerlingen af. Leerlingen krijgen te vaak te horen dat zij beter naar een andere school kunnen, want ze horen daar niet thuis;
- het gebruik van Papiaments als instructietaal in de les komt nog te vaak voor;
- er zijn grote verschillen tussen de leraren met betrekking tot hun vakbekwaamheid;
- een grote hoeveelheid tijd moet worden besteed aan schriftelijke toetsen voor de vakken *lo*, *ckv* en *kgl* en aan het maken van groepsopdrachten.

1.5 Inhoud van de vakken

1.5.1 De kernvakken: Nederlands, Engels en Wiskunde

De beheersing van de Nederlandse taal is onontbeerlijk bij het verwerven van de inhoud en vaardigheden in alle andere vakken. Verder is voldoende beheersing van het Engels erg belangrijk omdat dit de communicatieve, sociale en maatschappelijke mogelijkheden mondiaal vergroot. Deze kernvakken hebben naar verhouding met de vakken in het leergebied 'Individu' echter te weinig uren (onderwijstijd) beschikbaar. Hieronder een overzicht van de knelpunten bij deze vakken.

Nederlands

- De basiskennis van de Nederlandse taal is erg zwak;
- zeer beperkte woordenschat;
- beheersingsgebieden zoals spreken en luisteren zijn ver onder de maat;
- technisch lezen gaat wel, maar begrijpend lezen niet;
- de gebruikte methode is een 'moedertaal' methode en voldoet niet voor de doelgroep;
- het ontbreken van een 'leescultuur' bij de meeste leerlingen.

Het moge duidelijk zijn: problemen met de taalvaardigheid belemmeren de leerling bij het leren.

Wiskunde

- Niveauverschil tussen de basisscholen wat betreft rekenen;
- De meeste leerlingen beheersen aspecten zoals breuken, procenten en meten niet;
- de leerling is nauwelijks in staat simpele vermenigvuldigingen uit te voeren, vaardigheden zijn niet geautomatiseerd;
- de taligheid van het vak.

Het afschaffen van het 'traditionele rekenen' en het invoeren van het 'realistisch rekenen' is mede verantwoordelijk voor bovengenoemde tekortkomingen.

Engels

- Dit vak wordt op grond van de huidige regelgeving niet op alle basisscholen gegeven. Hierdoor zijn er grote verschillen in de beheersing van het Engels tussen de basisscholen;
- vanwege het hoge tempo in het voortgezet onderwijs verwacht men echter wel een zekere voorkennis;
- het ontbreekt de leerling aan algemene ontwikkeling;
- door het verminderd aantal uren is er minder diepgang.

1.5.2 De talen: Papiamento, Spaans en Frans

Het vak Papiamento is een nieuw vak in het avo. Met de introductie van dit vak moesten eerst leerkrachten opgeleid worden. Deze opleiding is nog steeds bezig. Aanvankelijk was het de bedoeling om dit vak verplicht te stellen voor alle leerlingen van het avo. Van dit beleid werd later afgeweken, mede op grond van het ontbreken van de randvoorwaarden en het tekort aan praktische mogelijkheden in het vervolgonderwijs, afgeweken. Papiamento als vak is tot en met het derde leerjaar verplicht voor alle leerlingen en kan als examenvak worden gekozen op de mavo. Op Colegio Arubano wordt het vak Papiamento niet aangeboden in de ciclo avansa mede vanwege het ontbreken van bevoegde docenten en methoden. Over het algemeen zijn de docenten tevreden met de methode 'Cristal' en het aantal lessen, maar men wenst een omwisseling van de lessen in de ciclo basico vanwege de leerstofverdeling in de methode.

Het vak Spaans wordt niet op alle basisscholen gegeven waardoor er verschil is in de voorkennis van de leerlingen als zij binnenstromen in het avo. De leerkrachten keuren de huidige methode die gebruikt wordt op het avo af. Men pleit voor de invoering van de methode 'Gente Joven'. Het vak Spaans wordt als keuzevak aangeboden in de profielen Mens en Maatschappij en Natuurwetenschappen. In het profiel Humaniora is het een verplicht profielvak.

Het vak Frans wordt alleen nog gegeven op het vwo. Het wordt geïntroduceerd in het derde leerjaar en bij de keuze van het profiel wordt het aangeboden als een keuzevak. Dit vak werd ingevoerd om leerlingen de mogelijkheid te bieden een tweede moderne vreemde taal in hun vakkenpakket te kiezen en hiermee hun doorstroommogelijkheden naar het Hoger Onderwijs in Nederland te verbreden. Een knelpunt is echter een verzwaring van het programma in de ciclo avansa.

Over het algemeen is er een gebrek aan de afstemming en samenhang te constateren tussen deze talen, bijvoorbeeld op het gebied van grammatica. De programma's worden ervaren als overladen waardoor er weinig tijd overblijft voor meer diepgang in de stof. Er is ook een achteruitgang te bemerken in de beheersing van grammatica.

1.5.3 Natuur en Techniek(n&t), Algemene Sociale Wetenschappen (asw), Culturele en Kunstzinnige Vorming (ckv), Persoonlijke vorming (pv): de clustervakken.

Met de innovatie zijn in de ciclo basico de vakken n&t, asw, ckv en pv geïntroduceerd.

De vaksecties biologie, natuurkunde, geschiedenis, aardrijkskunde en economie, zowel op de mavo's als het Colegio Arubano, geven aan, dat de inhoud van de vakken n&t en asw niet voldoende aansluit op het programma dat verzorgd moet worden in de ciclo avansa. Opmerkelijk is ook dat de meeste eindtermen die gehaald moeten worden, niet veranderd zijn met de innovatie.

- Leerlingen van de mavo moeten al in het derde leerjaar hun profielkeuze maken. Vooral bij de exacte vakken en/of economie kan dit negatieve gevolgen hebben;
- een probleem dat gesignaleerd wordt, is het aanbod van slechts twee van de vier disciplines van het vak ckv op de mavo'scholen. Er is weinig afstemming tussen de docenten die dit vak verzorgen. Voor het profielvak ckv is er geen centraal examen;
- de methode die bij het vak kgl wordt gebruikt, is in het Papiaments geschreven en is sterk gericht op de katholieke godsdienst. De methode speelt onvoldoende in op de diversiteit van de verschillende religies;
- tussen de vaksecties is er onvoldoende afstemming waardoor er herhaling is van de leerstof;
- de methode voor het vak pv die op Aruba is ontwikkeld, biedt volgens Colegio Arubano onvoldoende intellectuele uitdaging voor de leerlingen en bereidt onvoldoende voor op de bovenbouw;
- voor docenten is het bijna onmogelijk om in twee jaar tijd het examenprogramma af te ronden. De leerresultaten van de dagscholen mavo, vooral in de ciclo avansa (3^e en 4^e leerjaar), ondersteunen deze uitspraak.

1.6 Bevorderingsnormen

Voor de basiscyclus avo zijn er in overleg met het onderwijsveld, richtlijnen, normen en voorwaarden ontwikkeld, om het nemen van beslissingen ten aanzien van de te volgen leerweg en bevordering van de leerlingen op uniforme wijze te laten gebeuren: de zogenaamde bevorderingsnormen. De procedure die gevolgd is om te komen tot deze bevorderingsnormen, geeft de garantie dat alle leerlingen gelijke rechten hebben en ook een gelijkwaardige behandeling krijgen (standaardisering en kwaliteitsborging).

Als schoolbesturen en/of directies van mening zijn dat er wijzigingen in de bestaande bevorderingsnormen wenselijk zijn, dan is het belangrijk dat dit in breed overleg geschiedt en dat er daaruit een unanieme beslissing volgt.

De bevorderingsnormen zijn opgenomen in twee beleidsdocumenten onder de titel:

Afspraken betreffende de leerwegbeslissing van leerlingen in de ciclo basico avo en

Afspraken betreffende de bevordering van leerlingen in de ciclo avansa leerjaar 3 mavo, havo en vwo.

Het onderwijsveld heeft intussen te kennen gegeven dat het graag bepaalde aanpassingen wenst aan te brengen in de bestaande bevorderingsnormen. De voorstellen zijn als volgt.

1. Verminderen van het toegestane aantal onvoldoendes en het toegestane aantal tekorten voor bevordering.
2. Herzien van de gelijkwaardigheid van de vakken.
3. Wijzigen van de mogelijkheid van compensatie van onvoldoendes. Bijvoorbeeld dat alleen vakken van bepaalde leergebieden zoals 'Individu' en 'Kunst en Cultuur' elkaar kunnen compenseren, maar niet gebruikt kunnen worden ter compensatie van onvoldoendes in andere leergebieden.
4. Hergroeperen en herwaarderen van de leergebieden.

Al deze punten zijn intussen met de schooldirecties, schoolbesturen, Directie Onderwijs en Inspectie besproken.

1.7 Docenten

Er is tot nu toe weinig aandacht besteed aan de docentenzorg. Docenten vinden dat ze belangrijke taken moeten verrichten waarvoor te weinig aandacht is of waarvoor geen scholing is verzorgd. Sinds de invoering van de vernieuwing zijn de administratieve taken uitgebreid terwijl er een gebrek is aan infrastructuurlele faciliteiten in de scholen. Andere problemen die gesignaleerd zijn:

- er is vaak geen vervanging voorhanden;
- deskundigheidsbevordering, opfriscursussen en ruimte om mee te groeien met je vak zijn essentiële punten om ook de docent gemotiveerd te houden. Maar de docenten hebben niet de ervaring dat het schoolbestuur de kosten of een deel van de kosten hiervan voor zijn rekening neemt;
- er zijn naar verhouding veel docenten met een lagere bevoegdheid dan vereist op Colegio Arubano.

Begeleiding nieuwe leerkrachten

- Nieuwe docenten worden vaak door secties opgevangen, maar er zijn, ondanks het grote belang, geen uren c.q. geld voor;
- er is geen structurele begeleiding;
- de nieuwkomer dient zelf het initiatief te nemen;
- het volgen van cursussen kan slechts onder schooltijd als de dienst het toelaat. Het lesrooster komt op de eerste plaats.

Mentortaken

- Persoonlijke aandacht voor elke leerling;
- extra aandacht voor zorgleerlingen;
- contact met ouders bij onregelmatigheden en ouderavonden;
- zorgen voor een goed klassenklimaat;
- leerlingen helpen met bepaalde vaardigheden bijvoorbeeld 'plannen';

- gedrag van leerlingen die in een puberteitsfase zijn, bespreekbaar maken.

Dit zijn alle belangrijke taken waaraan te weinig of geen aandacht kan worden besteed door de uitgebreide administratie die de mentor wordt geacht bij te houden en het gebrek aan infrastructuur en tijd. Op het Colegio Arubano zijn er bijvoorbeeld slechts 12 computers en 1 (één) printer voor 130 docenten.

Persoonlijke Kwaliteiten (PK)

- Een docent moet nu van alle leerlingen gegevens invullen, al dan niet noodzakelijk. Heb je 13 klassen van 30 leerlingen, dan gaat veel tijd verloren aan administratieve rompslomp;
- bij al deze administratieve taken is volgens veel docenten, geen sprake van meerwaarde, maar van 'windowdressing'; de indruk wordt gewekt dat veel gedaan wordt aan begeleiding. Bij het nemen van beslissingen over de leerling wordt toch uitgegaan van de resultaten van de toetsen.

1.8 Gecoördineerde toetsen

Op verschillende scholen van het avo is men afgestapt van proefwerken en/of overhoringen die door de individuele vakdocent worden gegeven. Op Colegio Arubano heeft men gekozen voor gecoördineerde toetsen (CP's 'centrale proefwerken' of GT's 'gecoördineerde toetsen') die centraal worden afgenomen. Gesprekken met de vaksecties, ervaringen van ouders en bevindingen van de inspectie leveren het volgende beeld op:

Voordelen

- Kwaliteitsbewaking, voornamelijk van de toetsen: zwakke docenten kunnen nu niet langer slechte proefwerken produceren;
- dit dwingt docenten tot samenwerking;
- op deze wijze krijgen alle leerlingen dezelfde toets op hetzelfde moment en worden zij beoordeeld volgens dezelfde normen;
- toetsmomenten en het aantal toetsen worden op elkaar afgestemd.

Nadelen

- Er wordt geen rekening gehouden met de kenmerken van de klas of individuele gevallen in de klas;
- dit is niet opgehangen aan de didactiek, maar aan de organisatie. Soms wordt na 3 weken getoetst, wat al 2 weken geleden is afgesloten.
- overhoringen op Colegio Arubano zijn diagnostische toetsen waarvan het cijfer niet meetelt. Leerlingen doen daarom hier ook hun best niet voor;
- door de GT's is er veel lesuitval en dat gaat ten koste van de leertijd van de leerlingen;
- bij lesuitval (ziekte van een docent of leerling, regen, carnaval, etc.) is het niet mogelijk een inhaalslag te maken.
- geen ruimte voor differentiatie of werk op maat; de onderwijsvernieuwing was o.a. bedoeld om het leerstof jaarklassensysteem te doorbreken, waarbij alle leerlingen in een klas op hetzelfde moment hetzelfde moesten beheersen. In dit systeem moeten alle leerlingen van een bepaalde jaarlaag, ongeacht door interne of externe factoren ontstane verschillen, op hetzelfde moment dezelfde toets maken.
- leerlingen worden minder gestimuleerd om huiswerk te maken. Als er geen toets is, is er geen overhoring; waarom dus leren of huiswerk maken;
- De toetsen worden meestal na het tweede uur afgenomen. De lessen daarvoor zijn dan niet productief.

1.9 Nieuwe ontwikkelingen in Nederland

Het Ministerie van Onderwijs in Nederland heeft besloten de eisen om te slagen voor het examen (de zgn. Slaag-zakregeling) vanaf het schooljaar 2011-2012 aan te scherpen.

Het gaat daarbij om de volgende veranderingen:

- Alle leerlingen moeten gemiddeld een voldoende halen voor het centraal schriftelijk examen. Een leerling is dus gezakt als het gemiddelde cijfer van het Centraal Examen (CE) lager is dan 5,5. De cijfers van het CE moeten dus apart bekeken worden.
- Leerlingen op het Havo en Vwo mogen ten hoogste één vijf als eindcijfer voor de basisvakken Nederlands, Engels en Wiskunde scoren.
Voor leerlingen zonder wiskunde geldt dat ten hoogste één vijf voor Nederlands en Engels behaald mag worden.
Een leerling is dus gezakt als:
 - a) er meer dan één vijf voor deze vakken wordt gescoord;
 - b) er een vier of lager voor deze vakken wordt gescoord.

Met deze nieuwe regeling in gedachte zijn we de examenlijsten van de afgelopen 3 jaren nagelopen om het effect daarvan op de resultaten te zien (zie pagina's 20 en 21).

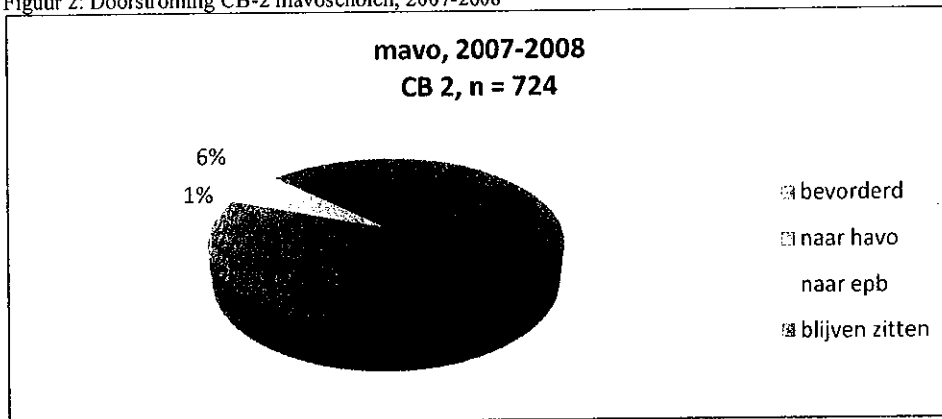
2. Een onderzoek naar leerresultaten en opbrengsten

De commissie heeft naast de gesprekken die gevoerd zijn met verschillende actoren ook cijfermatig onderzoek en analyse verricht om te komen tot bepaalde inzichten, onderbouwingen en uitspraken. Daarbij is getracht gebruik te maken van de gegevens zoals verwerkt in het leerlingvolgsysteem. De mavo scholen hebben elk hun eigen leerlingvolgsysteem. Er is echter geen centrale plaats waar alle informatie binnenkomt en ook geen uniforme structuur waarop de informatie in het systeem verwerkt wordt. Dit brengt met zich mee, dat de commissie gedwongen werd om zijn cijfermatig onderzoek en analyse bijna uitsluitend te richten op de gegevens van het leerlingvolgsysteem Magister, van Colegio Arubano. Voor de mavo scholen is de informatie verkregen van de Onderwijsinspectie. De opbrengsten zijn over het algemeen niet beter geworden na de invoering van de vernieuwing. Het aantal zittenblijvers in het derde leerjaar mavo en havo is zelfs toegenomen en ook de examenresultaten vertonen ondanks de vernieuwing geen grote veranderingen. Over het algemeen doet de leerling gemiddeld één jaar extra over het avo.

2.1 onderzoeksresultaten van de mavo

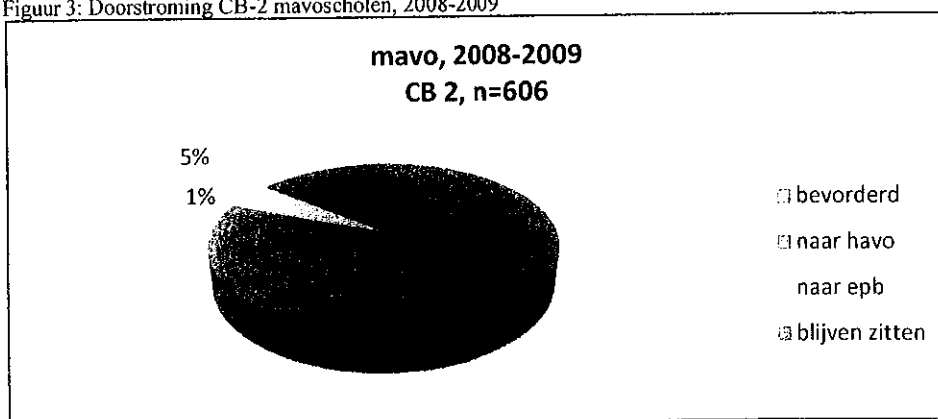
In totaal bezochten in het schooljaar 2007-2008, 2987 leerlingen de mavo scholen. Daarvan is 76% bevorderd, 18% blijven zitten, 5 % doorverwezen naar de EPB en 1% heeft de school verlaten (doorgestroomd naar de havo, naar het buitenland of als drop-out).

Figuur 2: Doorstroming CB-2 mavo scholen, 2007-2008

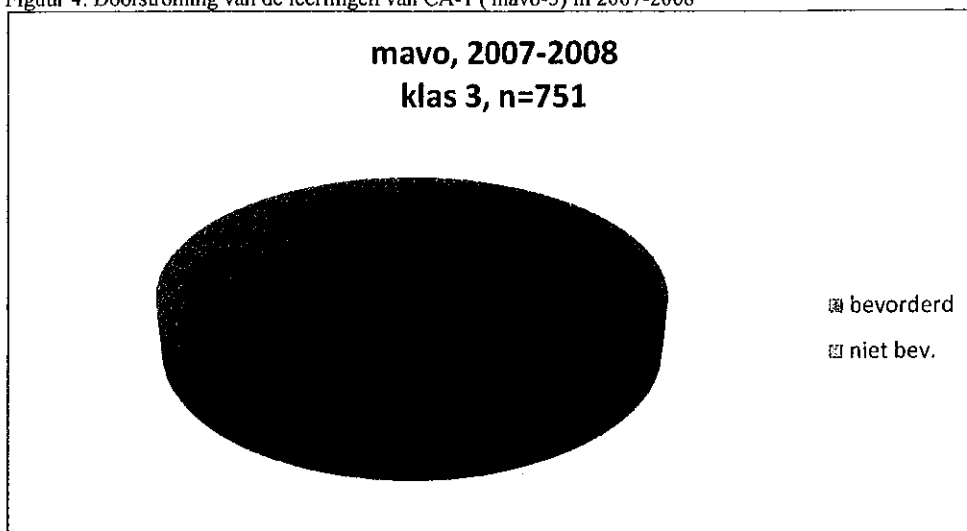


Worden de gegevens van de CB-2 van twee achtereenvolgende leerjaren met elkaar vergeleken, dan blijkt dat het aantal leerlingen in 2009 is afgenomen met 118 leerlingen. Het percentage leerlingen dat is bevorderd en dat naar de havo werd verwezen is stabiel gebleven. Daartegenover is het aantal leerlingen dat is blijven zitten gegroeid met 1%, terwijl het percentage leerlingen dat naar de EPB is verwezen, is gedaald met 1%.

Figuur 3: Doorstroming CB-2 mavo scholen, 2008-2009

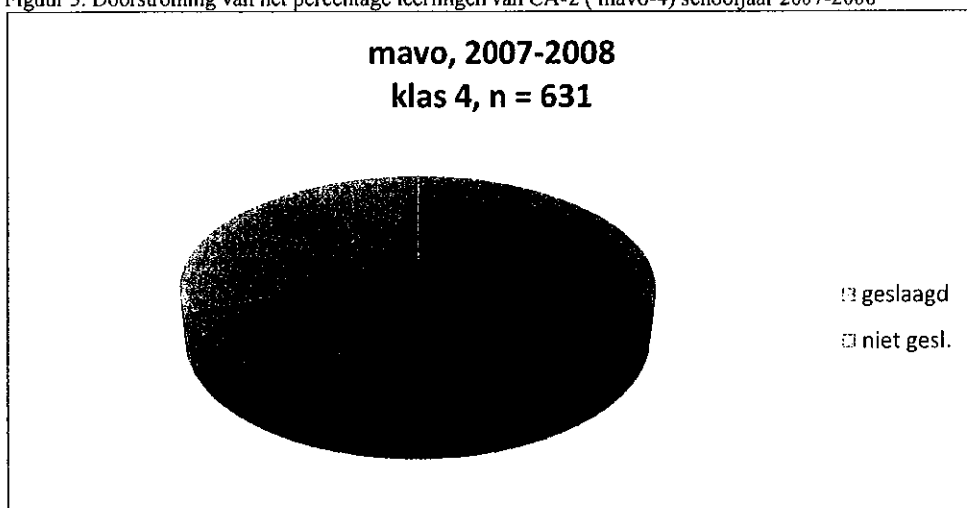


Figuur 4: Doorstroming van de leerlingen van CA-1 (mavo-3) in 2007-2008



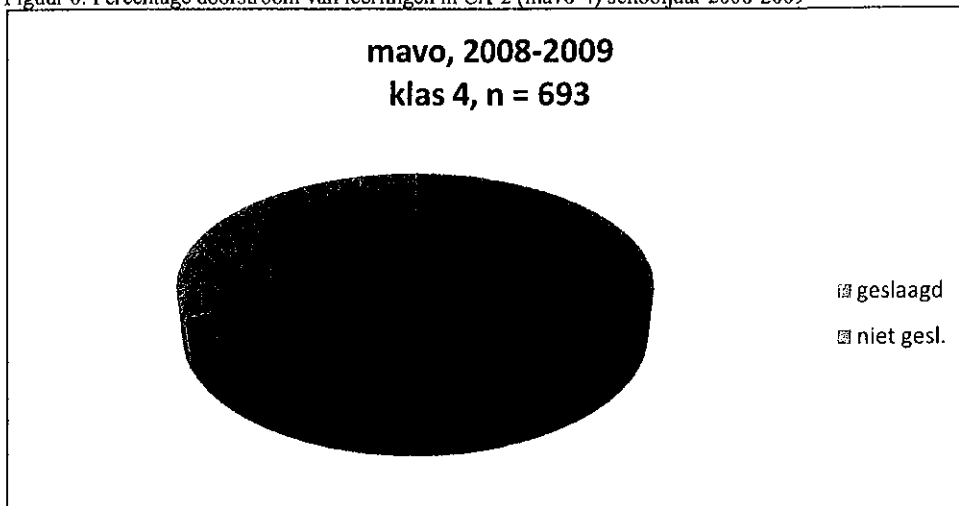
In CA-1 (mavo-3) is het percentage zittenblijvers hoger in vergelijking met die van de CB-2. In CA-2 (leerjaar 4) stijgt het percentage zittenblijvers weer met 5%.

Figuur 5: Doorstroming van het percentage leerlingen van CA-2 (mavo-4) schooljaar 2007-2008



Als het percentage zittenblijvers over verschillende leerjaren wordt vergeleken, dan lijkt dat vrijwel stabiel te zijn. Tussen de leerjaren wordt een tendens geconstateerd van een stijging van het percentage onvoldoendes.

Figuur 6: Percentage doorstroom van leerlingen in CA-2 (mavo-4) schooljaar 2008-2009

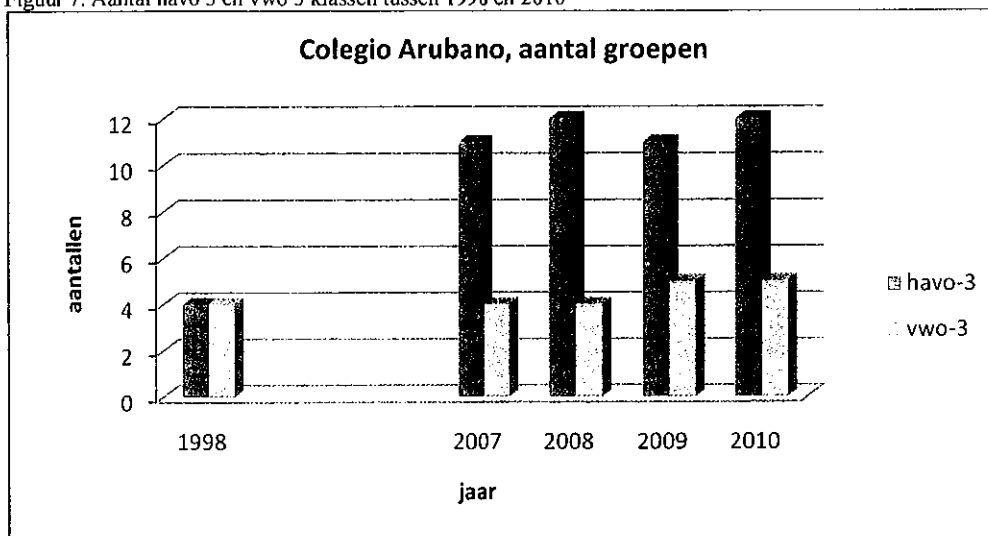


Kortom: Naast een forse afname van het aantal leerlingen in CB-2 met 118 leerlingen is het beeld dat hier geschetst wordt vrij stabiel. Zorg blijft wel het feit dat het percentage zittenblijvers stijgt naargelang men in een hoger leerjaar komt.

2.2 Groei van het aantal groepen Havo – Vwo

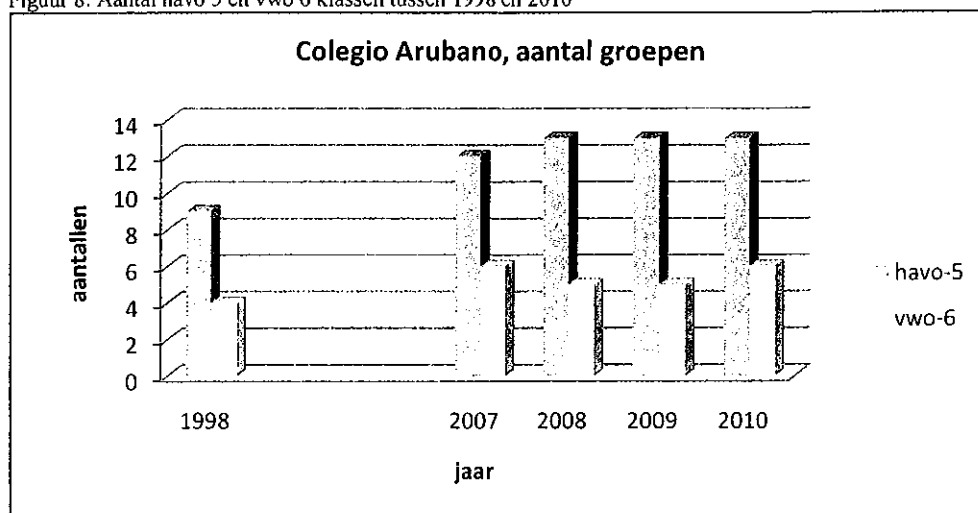
Informatiebron voor het cijfermateriaal van Colegio Arubano is het leerlingvolgsysteem *Magister*. In *Magister* worden de percentages onvoldoende bij de invoering van proefwerkcijfers nauwkeurig bijgehouden. Van 1998 tot 2011 is het aantal leerlingen van het Colegio Arubano toegenomen van 1472 tot 2239, een relatieve toename van 52%.

Figuur 7: Aantal havo 3 en vwo 3 klassen tussen 1998 en 2010



Worden figuren 7 en 8 met elkaar vergeleken dan is het duidelijk dat de toename van het aantal leerlingen voornamelijk te danken is aan een toename van het aantal havoleerlingen. Het aantal vwo klassen is in dertien jaar nauwelijks gestegen.

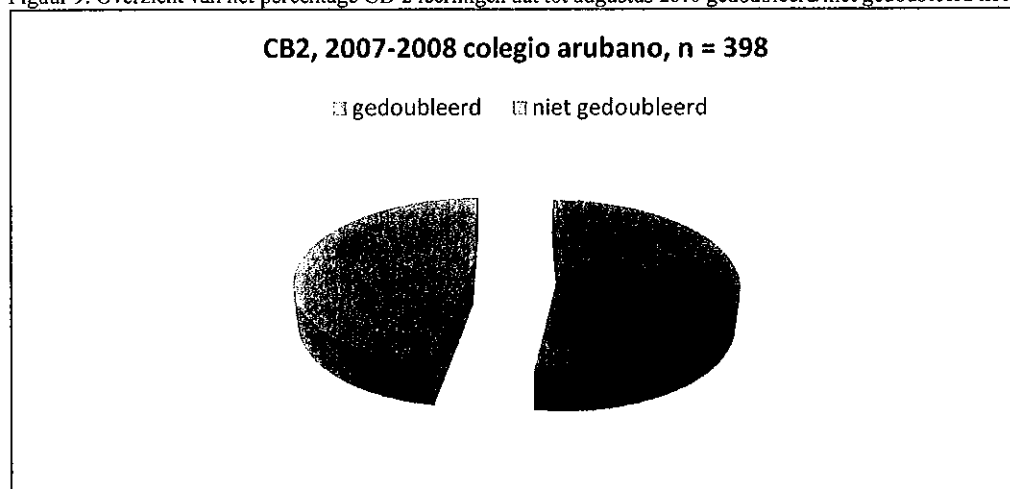
Figuur 8: Aantal havo 5 en vwo 6 klassen tussen 1998 en 2010



2.3 Doubleurs

In het volgende diagram zijn de leerlingen die in het schooljaar 2007-2008 in CB-2 zaten, gevolgd tot augustus 2010. Doel van dit onderzoek was om te kijken hoe de gemiddelde schoolcarrière van een leerling verloopt in vijf jaar onderwijs op Colegio Arubano. In CB-2 zaten er 398 leerlingen in 2007. Van deze groep is dus nagegaan hoe hun schoolcarrière is verlopen tot en met 1 augustus 2010. Uit dit onderzoek bleek dat 52% van deze leerlingen, vanaf hun start tot 1 augustus 2010, minstens één keer is blijven zitten.

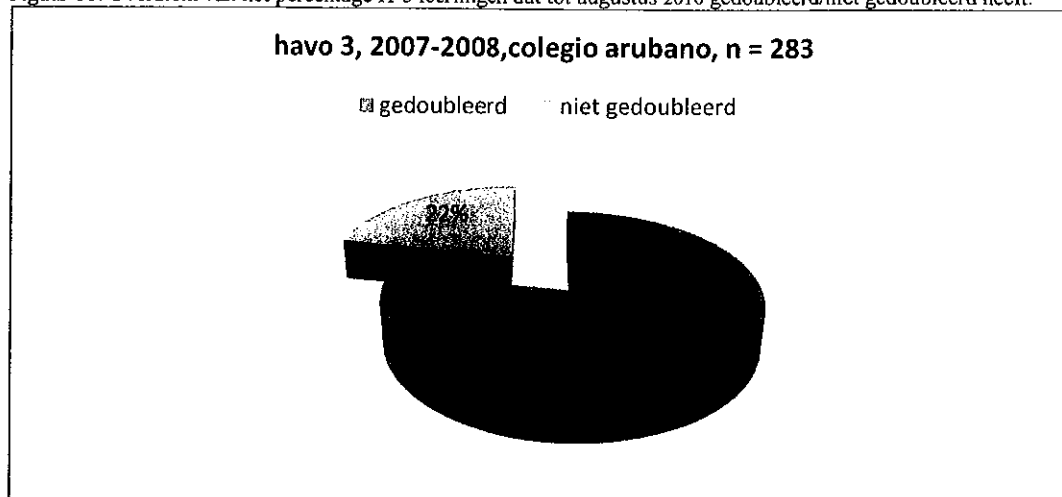
Figuur 9: Overzicht van het percentage CB-2 leerlingen dat tot augustus 2010 gedoubleerd/niet gedoubleerd heeft.



Bij de bepaling van de schoolcarrière van de gemiddelde leerling is het percentage zittenblijvers vanaf de plaatsing van de leerling op de school tot 1 augustus 2010 meegerekend. Dit betekent dat het mogelijk is dat een leerling die in 2007-2008 in CB-2 zat, in 2006-2007 al een zittenblijver was. Dat gegeven wordt ook meeberekend in het percentage zittenblijvers, zoals in figuur 9.

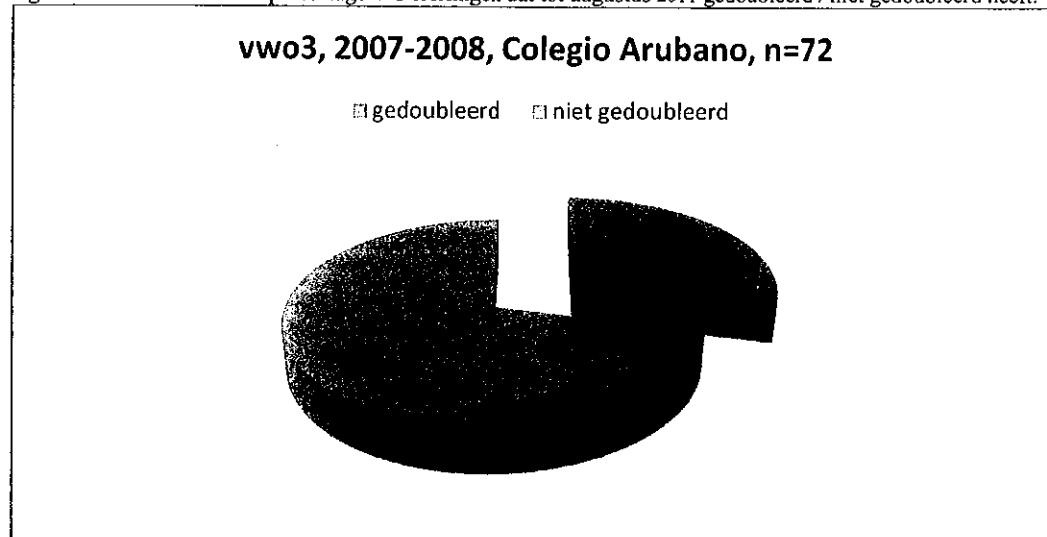
Van de groep leerlingen die bevorderd is naar het 3^e leerjaar, gaat een deel naar vwo-3 en de rest naar Havo-3. Tussen deze twee schooltypen bestaat er een merkbaar verschil voor wat betreft het percentage doubleurs.

Figuur 10: Overzicht van het percentage H-3 leerlingen dat tot augustus 2010 gedoubleerd/niet gedoubleerd heeft.



In figuur 10 is af te lezen, dat de schoolcarrière van de gemiddelde havo leerling zorgelijk te noemen is. Volgens deze gegevens blijven vier van de vijf leerlingen in hun schoolcarrière op de havo minstens één keer zitten. Daartegenover blijft slechts één van de vijf vwo leerlingen in zijn schoolcarrière minstens eenmaal zitten.

Figuur 11: Overzicht van het percentage V-3 leerlingen dat tot augustus 2011 gedoubleerd / niet gedoubleerd heeft.



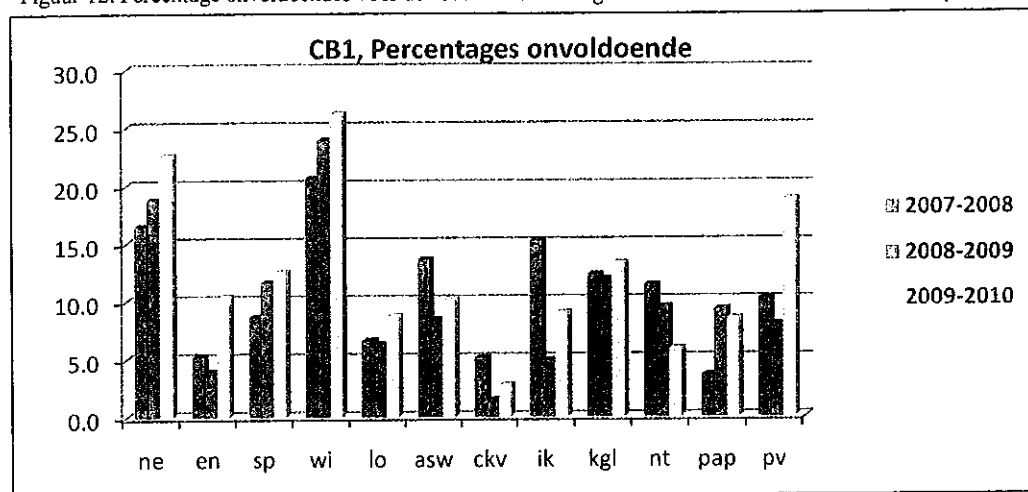
Leerlingen die blijven zitten, brengen voor zowel ouders als overheid extra lasten met zich mee, maar doubleren heeft daarnaast vaak ook een negatief effect op de persoonlijke ontwikkeling van de leerling. Deze leerlingen zitten midden in een proces waar de vorming van hun zelfbeeld centraal staat. Falen op school of, erger nog, teruggeplaatst worden in een lager onderwijssysteem heeft een negatief effect op de leerling.

Wil men op korte termijn een omslag maken naar betere resultaten, dan moeten naast de noodzakelijke veranderingen in het basisonderwijs, in het voortgezet onderwijs met de meeste spoed de nodige aanpassingen doorgevoerd worden.

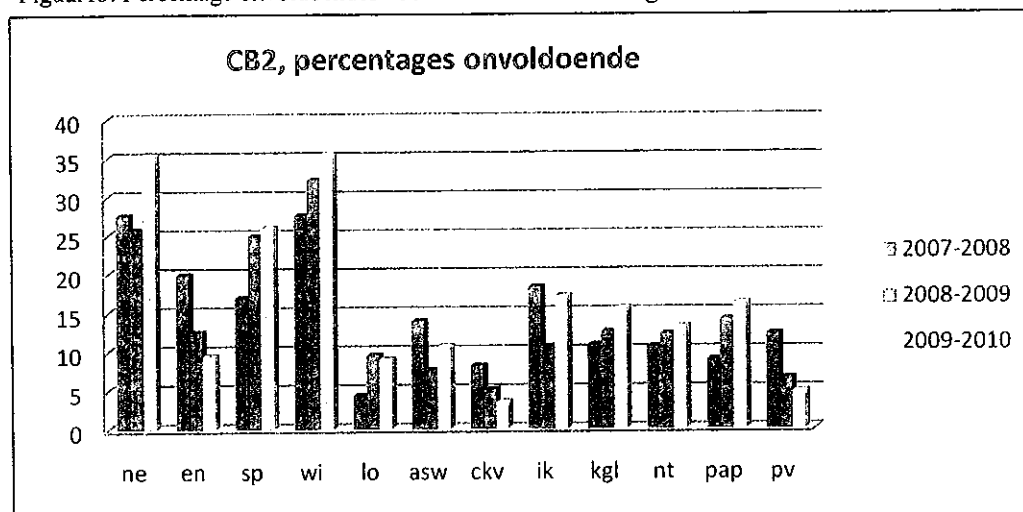
2.4 Percentage onvoldoendes per vak

In de onderstaande figuren is voor de basiscyclus 1 en 2 en havo 3 en 4 het percentage onvoldoendes dat per vak gehaald werd in drie achtereenvolgende jaren verwerkt en met elkaar vergeleken.

Figuur 12: Percentage onvoldoendes voor de vakken die verzorgd worden in de CB-1 havo/vwo in de periode 2007-2010.



Figuur 13: Percentage onvoldoendes voor de vakken die verzorgd worden in de CB-2 havo/vwo in de periode 2007-2010

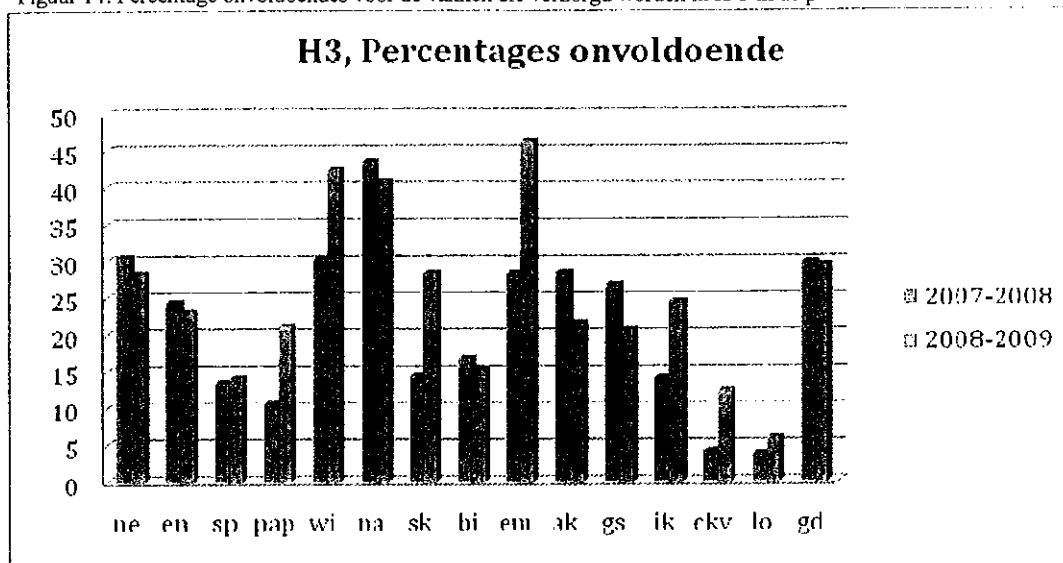


Als de gegevens van CB-1 en CB-2 met elkaar worden vergeleken, dan blijkt dat het percentage leerlingen met een onvoldoende in CB-2 gestegen is. In beide leerjaren is het vak wiskunde het vak met het hoogste percentage onvoldoendes. In CB-1 had 25 % van de leerlingen een onvoldoende en in CB-2 had 35% van de leerlingen een onvoldoende voor wiskunde. Daarnaast is het percentage leerlingen met een onvoldoende voor het vak Nederlands hoog.

Naast de vakken Nederlands en wiskunde blijken de vakken Spaans en Kennis van het Geestelijk Leven in de basiscyclus de vakken te zijn met een hoog percentage onvoldoendes. Een zeer opmerkelijke constatering, aangezien Spaans bij het eindexamen altijd hoge cijfers oplevert en het vak Kennis van het Geestelijk Leven gezien wordt als een vak waar prestaties niet centraal staan.

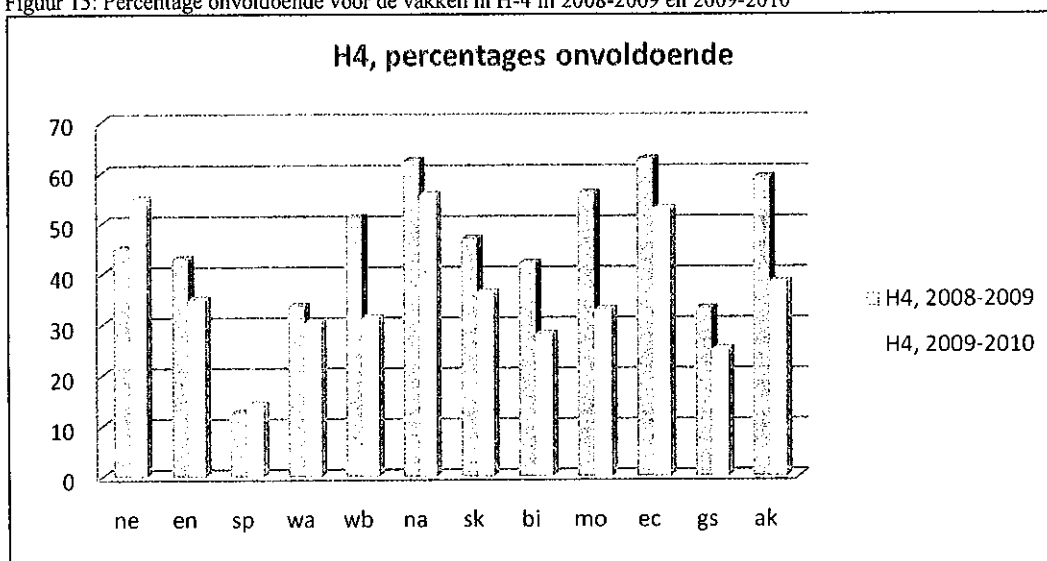
In de H3 klassen beginnen de leerlingen met een aantal nieuwe vakken. Het zijn de vakken natuurkunde, scheikunde, biologie, economie/ management & organisatie, aardrijkskunde en geschiedenis. In totaal dus 7 nieuwe vakken, nu elk apart, die in de basiscyclus in clustervakken worden verzorgd.

Figuur 14: Percentage onvoldoendes voor de vakken die verzorgd worden in H-3 in de periode 2007-2009



Analyse van de gegevens in figuur 14 toont aan dat het percentage leerlingen dat op 5 van de 6 nieuwe vakken in H-3 een onvoldoende haalt hoog is, namelijk 20 % of hoger. Van de zes vakken hebben de leerlingen relatief minder onvoldoendes voor biologie en scheikunde. Daarnaast zijn er nog vier vakken waar meer dan 15 % van de leerlingen een onvoldoende voor scoren en dat zijn de vakken Nederlands, Engels, wiskunde en godsdienst.

Figuur 15: Percentage onvoldoende voor de vakken in H-4 in 2008-2009 en 2009-2010



Een vergelijking van het percentage onvoldoendes voor de vakken die verzorgd werden in H4 gedurende de periode 2008-2009 met die van 2009-2010 toont een verbetering in 10 van de 12 vakken aan. Voor de vakken aardrijkskunde en wiskunde b is er zelfs een verbetering van bijna 20 procent. De twee vakken die het in 2010 slechter hebben gedaan zijn Spaans (2%) en Nederlands met (10%) meer onvoldoendes.

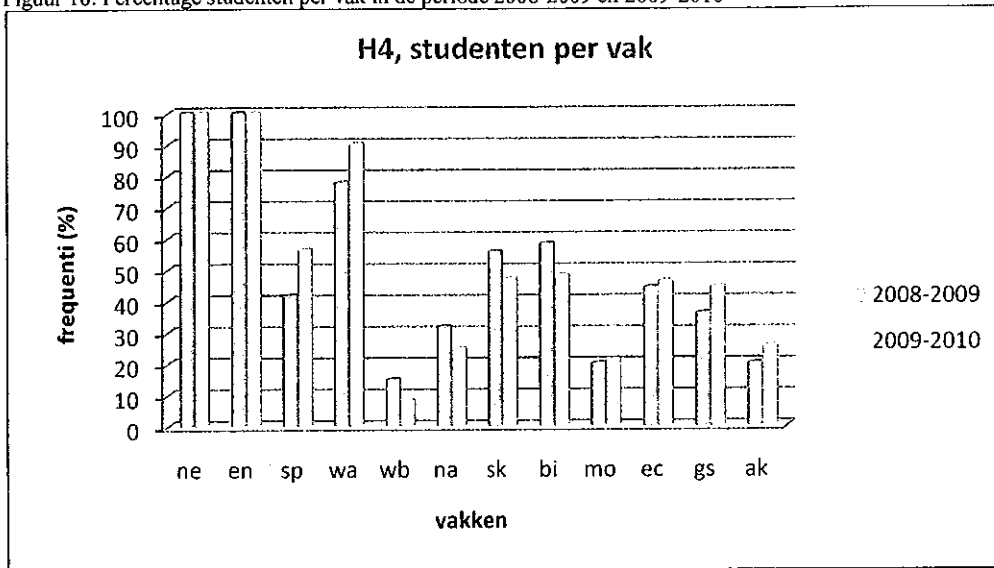
Door de commissie is ook onderzocht of er een mogelijk verband bestaat tussen de eindcijfers voor de vakken Nederlands en wiskunde in havo 3 en de eindcijfers voor de vakken *economie / management & organisatie* (zie bijlage).

2.5 Aansluiting Ciclo Basico – Ciclo Avansa

Leerlingen moeten aan het eind van het derde leerjaar hun profielkeuze maken. Kiezen voor een bepaald profiel betekent dat de keuze van de vakken binnen dat profiel moet vallen en afhankelijk is van wat de school aanbiedt. Leerlingen zijn vrij om hun eigen profielkeuze te maken. Wel is het zo dat er enkele instrumenten zijn ingebouwd ter ondersteuning van de leerling bij zijn profielkeuze. Er is een decaan die advies moet geven, er zijn lobo-lessen ingevoerd en de docenten geven advies. Probleem is echter dat adviezen vaak niet worden opgevolgd. Het vermoeden bestaat bij docenten dat leerlingen, omdat zij op een jonge leeftijd moeten kiezen, niet weten welke keuze te maken en daarom maar exact kiezen. Zo houd je immers de deur open voor alle vervolgopleidingen.

De gegevens verwerkt in figuur 16 komen echter niet overeen met dit vermoeden.

Figuur 16: Percentage studenten per vak in de periode 2008-2009 en 2009-2010

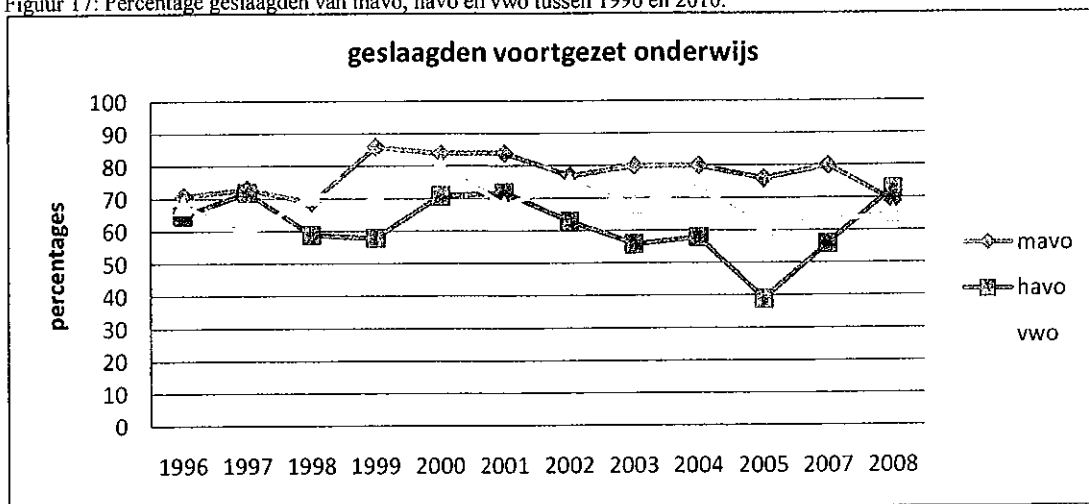


2.6 Examenresultaten

Figuur 17 op de volgende pagina geeft een overzicht van de examenresultaten van de mavo, havo en vwo tussen 1996 en 2010. In 1996 hadden alle drie de schooltypes ongeveer een gelijk percentage examengeslaagden namelijk rond de 70%. Dit heeft zich weer in 2008 herhaald. Opnieuw was het percentage geslaagden rond de 70%.

Het schooltype met de grootste fluctuatie is de havo. Het laagste percentage werd gehaald in 2005. Zij hadden toen rond de 40% geslaagden. Het hoogste percentage geslaagden voor de havo was in 2008, namelijk iets boven de 70%. De mavo en het vwo vertonen een relatief stabiel beeld. Het vwo kent enkele uitschieters namelijk een dieptepunt in 1997, toen slaagde 60% van de leerlingen. Het beste jaar was in 2009, toen slaagde er 81%.

Figuur 17: Percentage geslaagden van mavo, havo en vwo tussen 1996 en 2010.



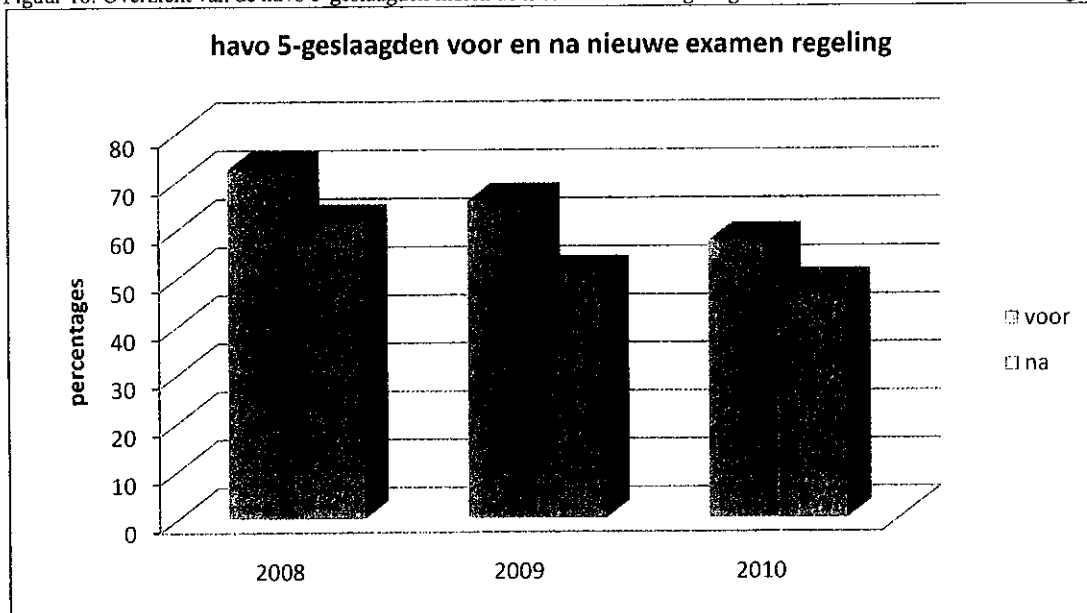
Voor de mavo is er een schommeling te zien van tussen de 70 en 85%.

De afgelopen jaren lag het gemiddelde slagingspercentage in Nederland voor het vwo op ruim 91% en voor de havoafdeling was dat ruim 84%.

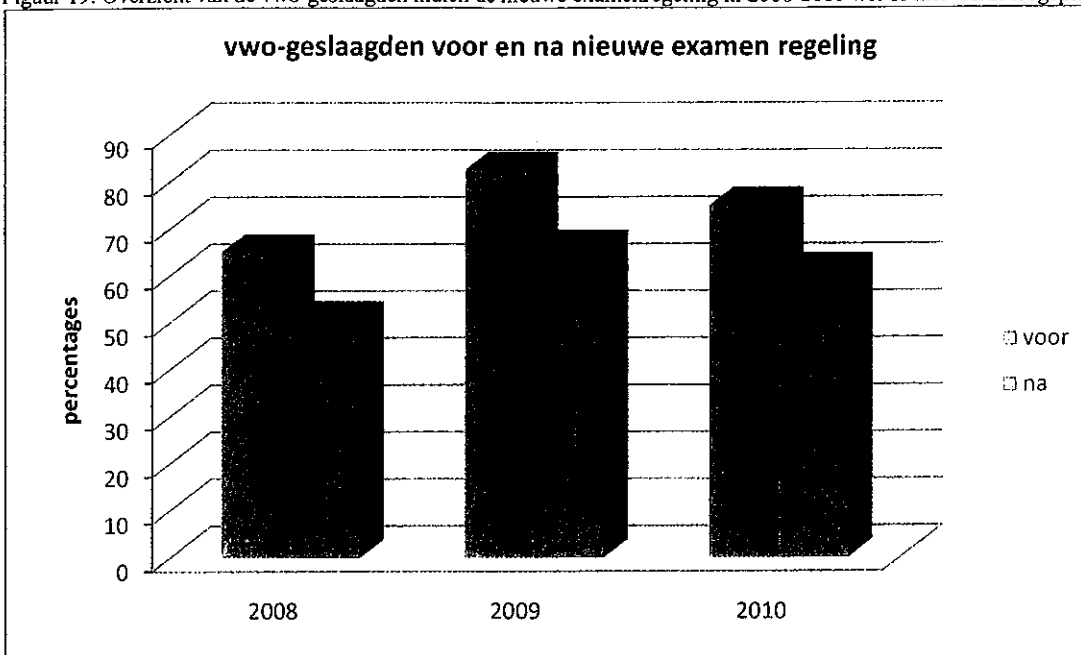
2.7 Nieuwe ontwikkelingen

Op pagina 9 wordt bij de 'nieuwe ontwikkelingen' aangegeven welke nieuwe examenregelingen binnenkort in werking treden. De eventuele gevolgen daarvan zijn voor de havo – en vwo afdeling verwerkt in onderstaande diagrammen met de gegevens over de periode 2008 tot en met 2010.

Figuur 18: Overzicht van de havo 5-geslaagden indien de nieuwe examenregeling in 2008-2010 wel of niet wordt toegepast.



Figuur 19: Overzicht van de vwo-geslaagden indien de nieuwe examenregeling in 2008-2010 wel of niet wordt toegepast.



De negatieve effecten op de slagingspercentages zijn duidelijk.

De cijfers voor het vak 'Spaans' op het centraal schriftelijk examen zijn hoog; onze studenten scoren voor dit vak erg goed. Het is dankzij dit vak dat veel van onze leerlingen voor het centraal schriftelijk examen gemiddeld tenminste 5,5 scoren en daarmee aan deze nieuwe eis in de nieuwe regeling voldoen.

Naast het cijfermatig onderzoek en analyse heeft de commissie ook bepaalde vergelijkingen getrokken met meerdere scholen in ons Koninkrijk over o.a. de bevorderingsnormen.

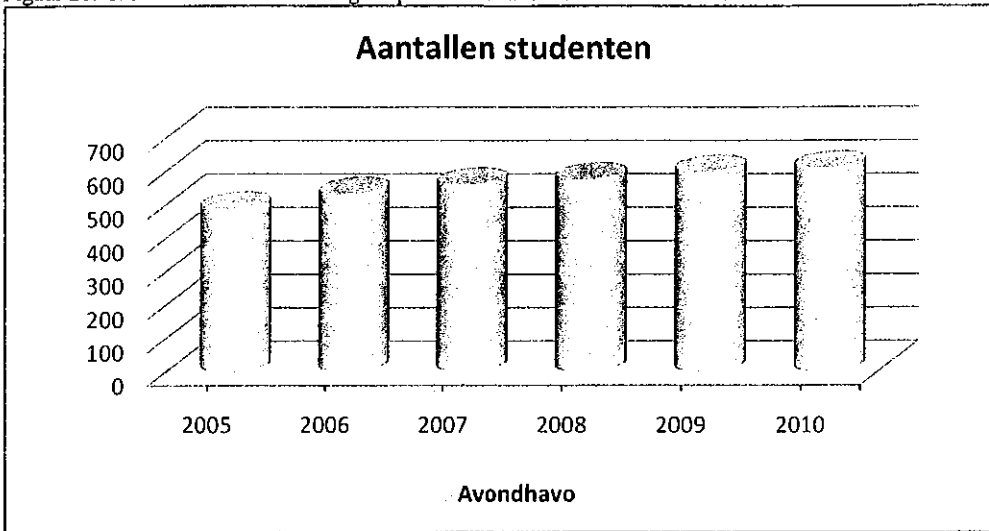
Een volledige weergave van alle normen is overbodig. De voornaamste verschillen zijn:

1. Bij ons kunnen leerlingen met 5 of 6 onvoldoendes nog bevorderd worden, bij andere scholen met maximaal 3 onvoldoendes.
2. De basisvakken Nederlands, Engels en wiskunde spelen overal een belangrijke rol bij de beoordeling van het rapport, bij ons niet.
3. De overpunten die vakken zoals ckv, lo, pv en kgl bij ons kunnen leveren, maken bevordering gemakkelijk, ook al zijn de prestaties bij de profielvakken matig tot slecht.

2.7 De Avondhavo

De avond havo heeft onlangs haar veertig jarig bestaan gevierd. In die veertig jaren is er veel veranderd. De school is gegroeid van ongeveer 20 studenten, tot bijna 600 studenten in 2010.

Figuur 20: Groei van het aantal leerlingen op de avondhavo tussen 2005 en 2010



Het doel van de avondhavo was een tweede kans te bieden aan ouderen, om alsnog een havodiploma te behalen. Inmiddels wordt de school voor een belangrijk deel bezocht door jongeren die de avondhavo zien als een 'tweede weg' onderwijs. Er is een dreigend tekort aan docenten met een 1^{ste} graads bevoegdheid. De meeste leerkrachten hebben een volledige betrekking op Colegio Arubano en zijn daarom slechts beperkt inzetbaar.

2.8 Samenvattend

Het onderzoek van de commissie beoogde de knelpunten in kaart te brengen van onderdelen van de vernieuwing van het avo die op korte termijn bijgestuurd moeten worden. Uit de gesprekken blijkt dat de toestand waarin het avo zich thans bevindt, onder andere toe te schrijven is aan het feit dat aan een aantal belangrijke infrastructurele voorwaarden niet is voldaan en dat de communicatie met de betrokken docenten en andere geledingen drastisch verbeterd moet worden.

Belangrijke knelpunten die aangehaald zijn:

- Slechte beheersing van de Nederlandse taal;
- vele beheersingsgebieden van het rekenen zijn ondermaats;
- slechte resultaten in de ciclo basico en ciclo avansa;
- overbelasting van de leerlingen met name in de ciclo avansa (16 vakken, 40 lessen per week);
- veel doubleurs in het voortgezet onderwijs;
- docenten die niet gemotiveerd zijn;
- geen deskundigheidsbevordering docenten;
- docenten in het voortgezet onderwijs die zich te veel bezighouden met administratieve en begeleidende taken; *een docent moet op de eerste plaats een goede lesgever zijn;*
- resultaten mavo-3 en havo-4 zijn slecht;
- de slechte examenresultaten;
- het gebrek aan *samenwerking* tussen de verschillende geledingen in het voortgezet onderwijs.

3. Aanbevelingen

De aanbevelingen vloeien in feite voort uit de twee vorige hoofdstukken waar de commissie alle punten heeft geïnventariseerd die de aandacht vragen. Naar aanleiding van deze gegevens en vele discussies, zowel binnen als buiten de commissie, is besloten voor de volgende aanbevelingen.

3.1 Aanpassingen in het curriculum van het basisonderwijs

De commissie is van mening dat een belangrijk deel van de problemen waar de leerlingen in het voortgezet onderwijs mee te kampen hebben een gevolg is van het onderwijs dat zij ontvangen hebben in het basisonderwijs. Aanpassingen in het curriculum van het basisonderwijs zijn daarom noodzakelijk.

1. De talen Papiaments, Engels en Spaans op uniforme wijze te laten verzorgen door bevoegde docenten.
2. Meer aandacht voor de Nederlandse taal, in het bijzonder: woordenschat, taalbegrip en begrijpend lezen.
3. Meer beheersing van de rekenvaardigheden en de automatisering van vaardigheden zoals de tafels, breuken en procentberekeningen.
4. Vaststellen van een curriculum en eindtermen, met name voor de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en kennis der natuur.
5. Landelijk moeten de leerlingen getoetst worden op hun reken- en taalvaardigheid. De eerste keer gebeurt dat in het 3^e of 4^e leerjaar, om aanpassingen mogelijk te maken, en de tweede keer in het 5^e of 6^e leerjaar. Deze toets kan mede bepalend zijn voor de leerweg van de leerlingen.

3.2 Toelatingsprocedure

Een punt dat steeds opnieuw ter tafel kwam is ongetwijfeld de toelatingsprocedure.

Aanbeveling van de commissie luidt als volgt:

Leerlingen toelaten tot de mavo als zij:

- Een mavo advies hebben;
- niet ouder dan vijftien jaar worden in CB-1 (in het jaar dat zij voor het eerst worden toegelaten. Dit geldt dus niet voor doubleurs);
- voldoende scores op de landelijke toets (zie advies 1.5).

Leerlingen toelaten tot de basiscyclus havo/vwo als zij:

- Een havo/vwo advies hebben en als ook hun schoolcarrière het advies ondersteunt;
- niet ouder dan vijftien jaar worden in CB-1 (in het jaar dat zij voor het eerst worden toegelaten. Dit geldt dus niet voor doubleurs);
- een voldoende score voor de havo op de landelijke toets (zie advies 1.5);
- eventueel kan een toelatingstoets mede bepalend zijn voor toelating.

Door de huidige wetgeving wordt toelating tot het voortgezet onderwijs bepaald door het bevoegd gezag. Dit heeft gevolgen voor de doorstroom van leerlingen, vooral wanneer er sprake is van monopolie zoals het geval is bij Colegio Arubano. Bovenstaande aanbevelingen kunnen daarom pas na een wetswijziging worden doorgevoerd.

Als laatste is het ook wenselijk dat er tussen het voortgezet onderwijs en de basisscholen gestructureerde overlegmomenten komen, zodat beide partijen waardevolle informatie met elkaar kunnen delen en tot afspraken kunnen komen.

3.3 Leergebieden avo

Een veel gehoorde kritiek betreft o.a. de nieuwe vakken, de invulling van de vakken en het aantal uren dat per vak wordt uitgetrokken.

In het verlengde hiervan doet de commissie de volgende aanbevelingen die verwerkt zijn in de tabel op de volgende pagina.

Tabel 1: Aanbevelingen ten aanzien van de uren en de invulling van de vakken die verzorgd worden in het avo

	Leergebieden	vakken	aanbeveling	+	-
A.	Individu	Kennis van het geestelijk leven/ Godsdienst	Godsdienst is onderdeel van KGL en daarvoor staan maximaal 2 lesuren in CB		
		Persoonlijke vorming	Verandering in de invulling en verdeling. - CB-1 → 2 lesuren PV - CB-2 → 2 lesuren biologische aspecten van het huidige curriculum - 2 ongebonden uren voor counseling of sociale vaardigheden.**		
		Culturele en kunstzinnige vorming	CB gaat het aantal lesuren van 6 naar 5		1
		Lichamelijke opvoeding	Rapportcijfer vastgesteld op basis van inzet en prestaties.		
		Informatiekunde	- Infrastructuur verbeteren, computers voor alle leerlingen. - Meer praktisch i.p.v. theoretisch - Leerlingen leren werken met programma's als 'wordprocessor', 'spreadsheet' en 'powerpoint presentaties' - projectgroep instellen om dit uit te voeren.		
B.	Maatschappij	Algemene sociale wetenschappen	Verandering in invulling. mavo - CB-1 → 2 lesuren per week - CB-2 → 2 lesuren eindtermen economie → half jaar 2 lesuren eindtermen geschiedenis → half jaar 2 lesuren eindtermen aardrijkskunde Havo/vwo - CB → 3 lesuren per week ½ jaar aardrijkskunde en ½ jaar geschiedenis. Nascholing ASW docenten.		
C.	Wiskunde	Wiskunde	Eén extra lesuur per week in CB-1 Eén uur extra mavo-4 CB-1 één uur *rekenen	1 1 1	
D.	Taal & Comm.	Papiamentu			
		Nederlands	In de CB twee lesuren woordenschat erbij (CB-1 één en CB-2 één)	2	
		Engels	Een extra lesuur in CB-1	1	
		Spaans			
E.	Natuur	Natuur en Techniek	- In CB-2 één lesuur besteden aan eindtermen natuurkunde. - Nascholing N&T docenten		
		Natuurkunde			
		Scheikunde			
		Biologie			
F.	Onderwijs ond.	Mentorstudielesuren			
		loopbaanoriëntatie			
		Remedieringsuren	4 uren in de CB, deze uren zijn vastgelegd in 1 uur extra wiskunde, 1 uur voor rekenen CB-1 en 2 uur woordenschat CB-1 en CB-2.	1	4
	Totaal			5	5

* Mocht in de toekomst rekenen een examenvak worden, dan wordt geadviseerd rekenen als vak op te nemen in de lessentabel van de ciclo avansa.

** Doordat er twee uren ongebonden worden, houdt de docent wel zijn uren, maar op het rooster wordt het aantal uren minder.

Toelichting bij tabel 1

Naar aanleiding van de knelpunten met betrekking tot de indeling van de leergebieden en de ongunstige verhouding in het aantal lesuren dat per vak wordt besteed, wordt het volgende voorgesteld:

- Het leergebied Kunst en Cultuur met als enig vak *ckv* op te nemen in het leergebied Individu. Dit vanwege het vormingskarakter van dit leergebied;
- het vak informatiekunde opnemen in het leergebied Individu;
- het aantal uren voor het vak *pv* herzien en anders organiseren, waarbij in cb-2 meer aandacht is voor de biologische aspecten van het curriculum;
- het aantal uren in de ciclo basico voor het leergebied Individu in verhouding te brengen met met het aantal uren voor de leergebieden Taal en Communicatie en Wiskunde. Zo krijgen vakken als Nederlands en wiskunde meer lesuren toebedeeld en worden de lesuren van vakken als *kgl* en *pv* in evenwicht gebracht met het curriculum.
- De lesuren van de clustervakken *pv*, *asw*, en *n&t* worden anders georganiseerd. Zo worden in cb-2 twee lesuren besteed aan de biologische aspecten van het onderwijsprogramma van het vak *pv* en twee lesuren aan natuurkundige onderdelen van het onderwijsprogramma van het vak *n&t*. In het vak *asw* komt wisselend meer aandacht voor de eindtermen van de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en economie.

3.4 Lessentabel ciclo basico

Voor de overzichtelijkheid heeft de commissie alle aanbevelingen uit bovenstaande tabel uitgewerkt in de individuele lessentabellen per leerjaar en per schooltype. Het betreft voornamelijk wijzigingen in het aantal lesuren per week per vak. De redenen voor deze wijzigingen zijn al eerder toegelicht.

De lessentabel van het derde leerjaar van de mavo is wezenlijk veranderd. De commissie acht deze wijzigingen noodzakelijk en licht dit ook verder in dit stuk toe.

Als richtlijn voor de basiscyclus heeft de commissie het maximum van 35 uren die de wet voorschrijft aangehouden.

Ciclo Basico

CB1			CB2		
Vakken:	MAVO # lesuren	HAVO/VWO # lesuren	Vakken:	MAVO # lesuren	HAVO/VWO # lesuren
Nederlands	4	4	Nederlands	4	4
Ne: woordenschat	1	1	Ne: woordenschat	1	1
Engels	3	3	Engels	4	4
Spaans	3	3	Spaans	2	2
Papiamento	3	2	Papiamento	2	3
Wiskunde	4	4	Wiskunde	4	4
Wsk: rekenen	1	1	Wsk: rekenen	1	1
ASW:	2		ASW: Gesch.	2/0	3/0
Aandr.		3/0*	Aandr.	0/2	0/3
Gesch.		0/3	Econ.	2	0
N&T	3	3	N&T	3	3
KGL/GD	1	1	KGL/GD	1	1
PV	2	2	PV: Biologie	2	2
CKV	3	3	CKV	2	2
LO	2	2	LO	2	2
IK	2	2	IK	2	2
Mentorlesuur	1	1	Mentorlesuur	1	1
Totaal:	35	35	Totaal:	35	35

3.5 Lessentabel ciclo avansa

Havo 3/vwo 3

CICLO AVANSA		
	HAVO-3	VWO-3
Vakken:	# uren	# uren
Nederlands	4	4
Engels	3	3
Spaans	3	3
Papiamentu	2	2
Wiskunde	4	4
Natuurkunde	3	3
Scheikunde	2	2
Biologie	2	2
Aardrijkskunde	4/0*	4/0
Geschiedenis	0/4	0/4
EC/M&O	2	2
Informatiekunde	2	2
LO	2	2
CKV	2	2
Mentor/Lobo	1	1
Rem-uren	0	0
Godsdienst**	1	1
Totaal:	37	37

* wordt een half jaar gegeven.

** Godsdienst kan worden aangeboden. Openbare scholen kunnen dat uur gebruiken voor remediëring.

mavo 3

Wijzigingen van de lessentabel van het derde leerjaar van de mavo.

De commissie heeft naar aanleiding van de vele klachten over in het bijzonder de overbelasting van de leerlingen en de slechte resultaten in het derde leerjaar gezocht naar een alternatief programma.

Het advies van de commissie is de introductie van een nieuwe lessentabel voor de mavoscholen, zodat de leerlingen beter voorbereid naar het examen kunnen en de studiebelasting draaglijker wordt.

De nieuwe lessentabel biedt de volgende voordelen:

- Minder contacturen (van 40 contacturen naar 35/37).
- Minder vakken.
- Meer diepgang bij de aangeboden 'stof'.
- Leerlingen van de mavo die in de ciclo basico moeite hebben met bepaalde vakken, kunnen in sommige gevallen een profiel kiezen, waar die vakken worden uitgesloten.
- Omdat alle leerlingen binnen een bepaald profiel dezelfde vakken krijgen, legt dit roostertechnisch/organisatorisch geen extra problemen op voor de school.
- Leerlingen zijn twee jaar lang gericht bezig met de voorbereiding op hun examen.

PROFIEL Mavo-3

	Mens en Maatschappijwetenschappen		Natuurwetenschappen			
	Vakken	# l.u.	Vakken	# l.u.	Vakken	# l.u.
Gemeenschap- pelijk deel	Engels	4	Engels	4	Engels	4
	Nederlands	4	Nederlands	4	Nederlands	4
	Papiamentó	2	Papiamentó	2	Papiamentó	2
	Spaans	3	Spaans	3	Spaans	3
	Wiskunde	4	Wiskunde	4	Wiskunde	4
	Lich. Opvoeding	2	Lich. Opvoeding	2	Lich. Opvoeding	2
	CKV	2	CKV	2	CKV	2
	Informatiekunde	2	Informatiekunde	2	Informatiekunde	2
# uren		23		23		23
Profieldeel	Aardrijkskunde	3	NASK1	3	Aardrijkskunde	3
	Geschiedenis	3	NASK2	3	Geschiedenis	3
	EC/M&O	3	Biologie	3	CKV	3
# uren		9		9		9
Keuzedeel	Biologie	3	EC/M&O	3	EC/M&O	3
# uren		3		3		3
Studieonderst.	Remediëring	1	Remediëring	1	Remediëring	1
	Mentor/Lobo	1	Mentor/Lobo	1	Mentor/Lobo	1
# uren		2		2		2
Totaal:		37		37		37

- De school kan 1 uur voor Godsdienst in het rooster opnemen.
- De Remediëringuren zijn contacturen voor die leerlingen die deze uren daadwerkelijk nodig hebben.

Mavo 4

Mavo-4, Ciclo Avansa

PROFIEL

	Mens en Maatschappijwetenschappen		Natuurwetenschappen			
	Vakken	# I.u.	Vakken	# I.u.	Vakken	# I.u.
Gemeenschappelijk deel	Engels	4	Engels	4	Engels	4
	Nederlands	5	Nederlands	5	Nederlands	5
	Lich. Opvoeding	2	Lich. Opvoeding	2	Lich. Opvoeding	2
<i>Tot. aantal uren</i>		11		11		11
Profieldeel 2 vakken uit:	verplicht: Wisk. GS(4) en EC/M&O(5) of AK(4) en EC/M&O(5) of AK(4) en GS(4)	6	verplicht: Wisk. NASK1(5)/NASK2(5) of Bio(4)/NASK2(5)	6	verplicht: Spaans CKV(4)/GS(4) of AK(4)/CKV(4) of GS(4)/AK(4)	4
<i>Tot. aantal uren</i>		14/15		15/16		12
Keuzedeel 1 vak uit:	Spaans(4) Papiamento(4) Biologie(4) Geschiedenis(4)		Spaans(4) Papiamento(4) Biologie(4) NASK1(5) EC/M&O(5)		EC/M&O(5) Papiamento(4) Wiskunde(6) CKV(4)	
<i>Tot. aantal uren</i>		4		4/5		4/5/6
Studieonderst.	Remediëring	2	Remediëring	2	Remediëring	2
	Mentor/Lobo	1	Mentor/Lobo	1	Mentor/Lobo	1
<i>Tot. aantal uren</i>		3		3		3
Totaal:		32/33		33-35		30-32

1. De school kan 1 uur voor Godsdienst in het rooster opnemen. Het cijfer wordt niet in de slaag/zak normering meegenomen.
2. De remediëringsuren zijn contacturen voor die leerlingen die deze uren daadwerkelijk nodig hebben.
3. Het vak CKV in het gemeenschappelijk deel, wordt in het derde leerjaar afgesloten door het bevoegd gezag van de school.
4. De resultaten van de vakken CKV en LO worden niet in de slaag/zak normering meegenomen. De vakken worden beoordeeld met voldoende, ruim voldoende of goed. Bij onvoldoende/niet voldaan dient een herkansing te worden aangeboden.
5. De keuze voor een vak (bijv. Biologie) in het profieldeel, houdt automatisch de uitsluiting in van de keuze voor datzelfde vak in het keuzedeel.
6. Bij voldoende belangstelling (min. 15 leerlingen) kan, na overleg met de inspectie en met goedkeuring van de Minister van Onderwijs, een tweede vak worden gekozen in het keuzedeel.
7. Het vak Lichamelijke opvoeding wordt een week voor het centraal schriftelijk examen afgesloten.

Havo 4 en 5

HAVO 4 en 5, Ciclo Avansa

PROFIEL

	Mens en Maatschappijwetenschappen			Natuurwetenschappen					
	Vakken	H4	H5	vakken	H4	H5	vakken	H4	H5
Gemeenschap- pelijk deel	Engels	4	4	Engels	4	4	Engels	4	4
	Nederlands	5	5	Nederlands	5	5	Nederlands	5	5
	Lich. Opv.	2	2	Lich. Opv.	2	2	Lich. Opv.	2	2
	CKV	2	0	CKV	2	0	CKV	2	0
	I&S	1	0	I&S	1	0	I&S	1	0
# uren		14	11		14	11		14	11
Profieldeel Verplicht 2 vakken uit:	Wisk. A of B	5	5	Wisk. A of B	5	5	3^e taal Spaans	4	4
	Profielwerkst.	1	1	Profielwerkst.	1	1	Profielwerkst.	1	1
	GS(4)/EC(5)			NA(5)/SK(5)			CKV(4)/GS(4)		
	Of AK(4)/EC(5)			of BIO(4)/SK(5)			of CKV(4)/AK(4)		
	Of AK(4)/GS(4)								
# uren		14/15	14/15		15/16	15/16		13	13
Keuzedeel 1 vak uit:	Spaans (4)			Spaans (4)			Economie(4/5)		
	Biologie (4)			Biologie (4)			Wiskunde A(5)		
	Gesch. (4)			Economie(4/5)			Papiamento(4)		
	M&O(4)			Wisk. D(4/5)			M&O(4)		
# uren		4	4		4	4/5		4/5	4/5
Studieonderst. Remediëring Mentor/Lobo		2	2		2	2		2	2
		2	1		2	1		2	1
	# uren		4	3		4	3		4
Totaal:		36/37	32/33		37/38	33-35		35/36	31/32

1. Het vak CKV in het gemeenschappelijke deel wordt afgesloten in het voorlaatste leerjaar door het bevoegd gezag van de school.
2. Het profielwerkstuk kan door de school worden afgesloten in leerjaar 4 maar in ieder geval in de 1^{ste} helft van het laatste leerjaar.
3. Het vak lichamelijke opvoeding wordt een week voor het centraal schriftelijk examen afgesloten.
4. De resultaten van de vakken CKV en LO worden niet in de slaag/zak normering meegenomen. De vakken worden beoordeeld met voldoende, ruim voldoende of goed. Bij onvoldoende/niet voldaan dient een herkansing te worden aangeboden.
5. Bij voldoende belangstelling (min. 15 leerlingen) kan, na overleg met de inspectie en met goedkeuring van de Minister van Onderwijs, een tweede vak worden gekozen in het keuzedeel.
6. De remedieringsuren zijn contacturen voor die leerlingen die deze uren daadwerkelijk nodig hebben.
7. Wiskunde D kan alleen in combinatie met wiskunde B aangeboden worden.
8. De keuze voor een vak (bijv. Biologie) in het profieldeel, houdt automatisch de uitsluiting in van de keuze voor datzelfde vak in het keuzedeel.
9. De school kan 1 uur voor Godsdienst in het rooster opnemen. Het cijfer wordt niet in de slaag/zak normering meegenomen.

vwo 4, 5 en 6

VWO4 -5 en 6, Ciclo Avansa

PROFIEL

	Mens en Maatschappijwetenschappen				Natuurwetenschappen							
	Vakken	V4	V5	V6	vakken	V4	V5	V6	vakken	V4	V5	V6
Gemeenschap- pelijk deel	Engels	4	4	4	Engels	4	4	4	Engels	4	4	4
	Nederlands	4	4	4	Nederlands	4	4	4	Nederlands	4	5	5
	Lich. Opv.	2	2	2	Lich. Opv.	2	2	2	Lich. Opv.	2	2	2
	CKV	2	2	0	CKV	2	2	0	CKV	2	2	0
	I&S	2	1	0	I&S	2	1	0	I&S	2	1	0
aant. uren		14	13	10		14	13	10		14	14	11
Profieldeel												
Verplicht	Wisk. A of B Profielwerkst.	4/5	5	5	Wisk. A of B Profielwerkst.	4/5	5	5	3 ^e taal Spaans Profielwerkst.	4	4	4
2 vakken uit:	Gs(4)/Ec(4/5/5) Of Ak(4)/Ec(4/5/5) Of Ak(4)/Gs(4)		1	1	Na(4/5/5)/Sk(4/5/5) of Bio(4)/Sk(4/5/5)		1	1	CKV(4)/Gs(4) of CKV(4)/Ak(4) of Gs(4)/Ak(4)		1	1
aant. uren		12/13	14/15	14/15		12/13	15/16	15/16		12	13	13
Keuzedeel												
1 vak uit:	Spaans (4) Bio(4/5/5) Gesch. (4) M & O(4) Pap.(4) Frans (4)				Spaans (4) Bio(4, 5, 5) Econ.(4/5/5) Wisk. D (4, 4, 5) Papiamento(4) Frans(4)				Ec (4, 5, 5) Wsk.A(4, 5, 5) Pap. (4) Frans (4) Pap.(4) M&O (4) CKV (4)			
aant. uren		4	4/5	4/5		4	4/5	4/5		4	4/5	4/5
St. onderst.												
Remediëring		2	2	2		2	2	2		2	2	2
Mentor/Lobo		3	1	1		3	1	1		3	1	1
aant. uren		5	3	3		5	3	3		5	3	3
Totaal:		35-37	34-37	31-33		35/36	35-37	32-34		35	34/35	31/32

- De remediëringsuren zijn contacturen voor die leerlingen die deze uren daadwerkelijk nodig hebben.
- De keuze voor een vak (bijv. Biologie) in het profieldeel, houdt automatisch de uitsluiting in van de keuze voor datzelfde vak in het keuzedeel.
- De school kan 1 uur voor Godsdienst in het rooster opnemen. Het cijfer wordt niet in de slaag/zak normering meegenomen.
- Het vak CKV in het gemeenschappelijke deel, wordt afgesloten in het voorlaatste leerjaar door het bevoegd gezag van de school.
- Het profielwerkstuk kan door de school worden afgesloten in leerjaar 5 maar in ieder geval in de 1^{ste} helft van het laatste leerjaar.
- De resultaten van de vakken CKV en LO worden niet in de slaag/zak normering meegenomen. De vakken worden beoordeeld met voldoende, ruim voldoende of goed. Bij onvoldoende/niet voldaan dient een herkansing te worden aangeboden.
- Bij voldoende belangstelling (min. 15 leerlingen) kan, na overleg met de inspectie en met goedkeuring van de Minister van Onderwijs, een tweede vak worden gekozen in het keuzedeel.
- Wiskunde D kan alleen in combinatie met wiskunde B aangeboden worden.
- Het vak LO wordt een week voor het centraal schriftelijk examen afgesloten.

3.6 Deskundigheidsbevordering

Een heel belangrijk element binnen elk onderwijssysteem is de deskundigheid van de docenten. Aruba heeft net als vele landen te maken met vergrijzing van het docentenkorps. Er is relatief weinig nieuw bloed. Daartegenover staat dat één van de voornaamste eisen van modern onderwijs is dat er sprake moet zijn van een zekere dynamiek om aan te kunnen sluiten bij de mondiale ontwikkelingen op het gebied van onderwijs. Door de waarde van de euro wordt het steeds moeilijker om docenten uit Nederland aan te trekken, maar ook om eigen landskinderen terug te halen. Dus is het belangrijk dat de docenten die er zijn de kans krijgen om zich regelmatig te scholen.

Op grond van het bovenstaande, is het de aanbeveling van de commissie:

- Mogelijkheden te creëren om in het kader van deskundigheidsbevordering op structurele wijze regelmatig bijscholingen te organiseren.
- Eventueel in samenwerking met scholen uit de regio/het koninkrijk docenten de mogelijkheid te bieden om zich verder te specialiseren (derde, tweede en eerste graad),
- Kosten verbonden aan deskundigheidsbevordering van de docenten moeten voornamelijk gedragen worden door schoolbestuur en of overheid.
- Voor de opvang en begeleiding van nieuwe docenten moeten afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld het koppelen van een ervaren kracht aan een nieuwe docent voor een aantal maanden; uiteraard met vergoeding.
- Schoolbesturen dienen voor hun docenten een zorgstructuur op te zetten, die begeleiding en of ondersteuning kan bieden indien dit nodig blijkt.

3.7 Bevorderingsnormen

Voor wat betreft de bevorderingsnormen acht de commissie het noodzakelijk om in goed overleg met de schoolbesturen tot concrete afspraken te komen om de doorstroom en aansluiting binnen het avo te garanderen. Hiervoor heeft de commissie een aantal wijzigingen voorgesteld in de bevorderingsnormen. Binnenkort worden deze wijzigingen besproken.

3.8 Taakuren

Onder andere door de innovatie van het voortgezet onderwijs heeft de docent naast zijn lesgeeftaak ook andere taken. Daarvoor is er voor de scholen van het voortgezet onderwijs een taakurentabel opgesteld, waarin staat aangegeven voor welke functies er taakuren zijn, welke formule men dient te hanteren en welke doelen gehaald dienen te worden. De schoolleiding wijst die taakuren toe aan de docenten.

De commissie doet in verband met de taakuren de volgende aanbevelingen:

1. Het aantal functies en taakuren per functie en de doelstelling bekend maken onder docenten en de mogelijkheid scheppen dat degenen die belangstelling en of affiniteit hebben kunnen solliciteren. (dit geldt niet voor een functie als mentor, maar bijvoorbeeld wel voor decaan, counselor, e.a); Dit kan leiden tot 'the right man on the right place', het bevordert een prettiger sfeer op de werkvloer en het motiveert de docenten.
2. Mentoren niet overbelasten met administratieve taken zolang de nodige faciliteiten er niet zijn. Het gaat ten koste van de zorg aan de leerling.
3. Op korte termijn introduceren van een systeem van taakdifferentiatie waarbij docenten naast het lesgeven belast kunnen worden met bepaalde taken.

3.9 Gecoördineerde proefwerken

Het Colegio Arubano heeft ervoor gekozen om alle toetsen centraal te laten coördineren. Dat houdt in dat alle klassen van dezelfde jaarlaag en hetzelfde schooltype gelijktijdig dezelfde proefwerken krijgen. Men kan tussendoor wel proefwerken geven maar de cijfers tellen niet mee. Leerlingen hoeven ook niet bang te zijn voor een onverwachte overhoring, want al zou die gegeven worden, het cijfer telt niet mee. Op pagina 10 van dit verslag zijn de voor- en nadelen van deze vorm van toetsen beschreven.

De commissie doet de volgende aanbevelingen:

1. Niet meer dan 2 gecoördineerde toetsen (CP en of GT samen) per trimester, waarbij lesuitval zoveel mogelijk wordt voorkomen.
2. Rapportcijfer wordt gebaseerd op minimaal 3 toetsen
3. Werken met een toetsplan.

3.10 Coördinator

Een heel belangrijk streven in het Arubaanse onderwijsprogramma is, dat het onderwijs dat op de verschillende scholen voor het avo verzorgd wordt, gelijk is; dat alle scholen dezelfde vakken, eindtermen en normen hanteren; dat dezelfde stof behandeld wordt. Dit brengt met zich mee dat er, zeker als er op korte termijn wijzigingen moeten komen, goede en duidelijke afspraken moeten worden gemaakt.

De commissie heeft de volgende aanbeveling:

Benoemen van een coördinator belast met de taak er zorg voor te dragen dat alle wijzigingen die naar aanleiding van dit verslag worden doorgevoerd in goed overleg met het veld worden voorbereid, afgestemd en toegepast.

3.11 Fysieke infrastructuur

Een aanbeveling die niet uit de vorige twee hoofdstukken voortvloeit, maar door de commissie na bezoek aan scholen als belangrijk wordt ervaren, heeft betrekking op de infrastructuur van verschillende scholen. De commissie constateerde het tekort aan/ de slechte kwaliteit van de toiletten, het gebrek aan een plaatsje in de schaduw, ontbreken van een studieruimte, slecht meubilair, gaten in het dak, kapotte ramen, zeer krappe lerarenkamer, geen boeken maar stencils.

Ook moeten de leerlingen de mogelijkheid hebben tijdens vrije lesuren zinvol bezig te zijn.

De commissie doet de volgende aanbevelingen:

1. Een adequate studieruimte en verblijfruimte voor de leerlingen.
2. Een goed geoutilleerde mediatheek/bibliotheek.
3. Goed ingerichte practicumlokalen.
4. De scholen moeten financiële middelen krijgen om met een boekenfonds te beginnen.
5. Alle scholen moeten voorzien zijn van een gymzaal.
6. Voldoende computers zodat gewerkt kan worden aan de integratie van ict in alle vakken.
7. Lokalen voor het vak CKV op alle scholen.
8. Er moeten voldoende faciliteiten aanwezig zijn voor leerlingzorg.

3.12 Mentortaken

Doel: *Intermenselijk contact met leerlingen en ouders:*

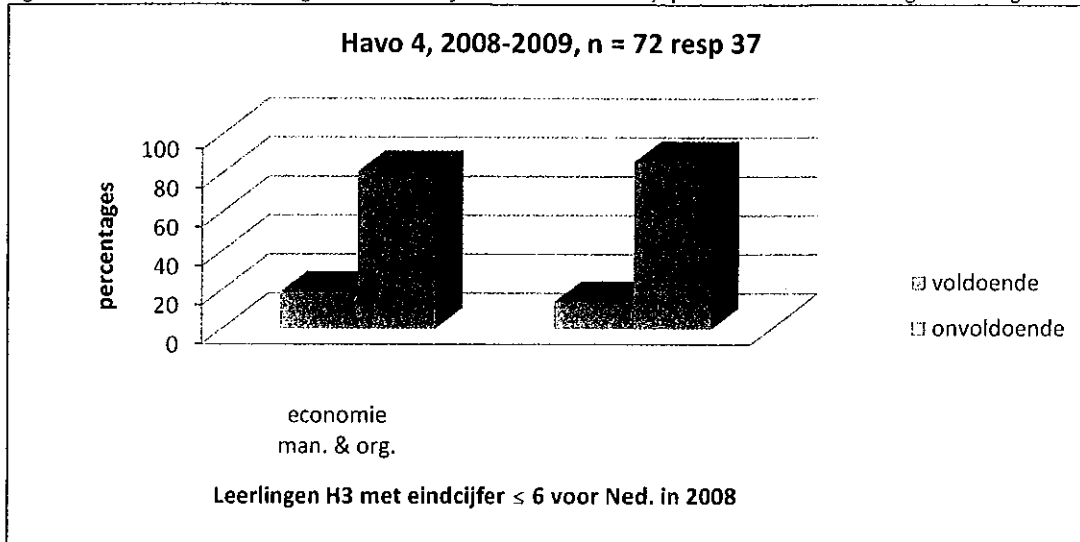
- Persoonlijke aandacht voor elke leerling;
- extra aandacht voor zorgleerlingen;
- contact met ouders;
- zorgen voor een goed klassenklimaat;
- leerlingen helpen met 'plannen';
- bespreekbaar maken van 'pestgevallen'.

De bedoeling van de mentortaak is dat er goed contact is met leerlingen en ouders. De commissie doet daarom de volgende aanbevelingen:

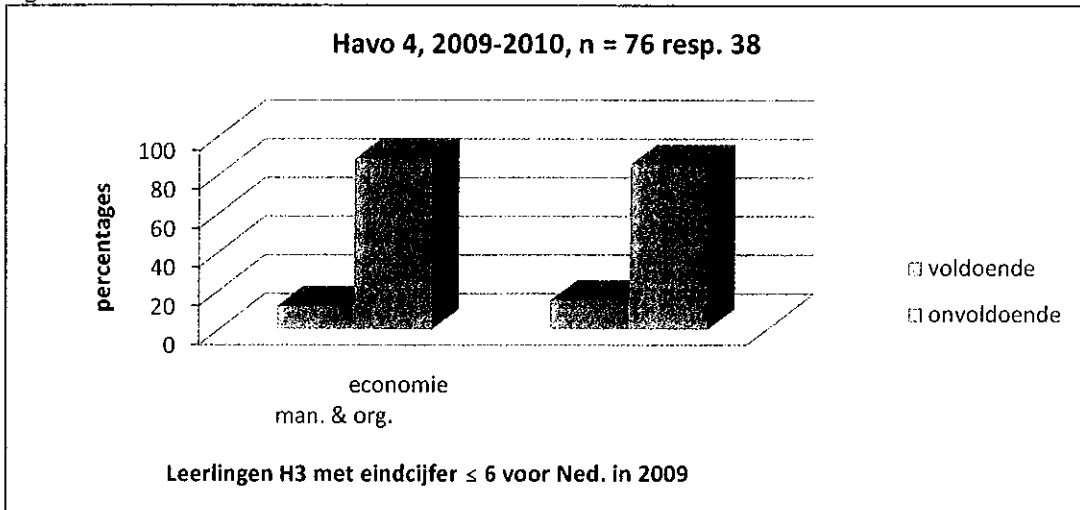
1. Er moet dus minder administratie bij de mentor worden neergelegd; het bijhouden van gegevens is tijdrovend.
2. De mentor moet lesgeven aan zijn mentorgroep.
3. voor de mentor moeten er voldoende faciliteiten aanwezig zijn.
4. Deskundigheidsbevordering voor alle nieuwe mentoren.

Bijlage

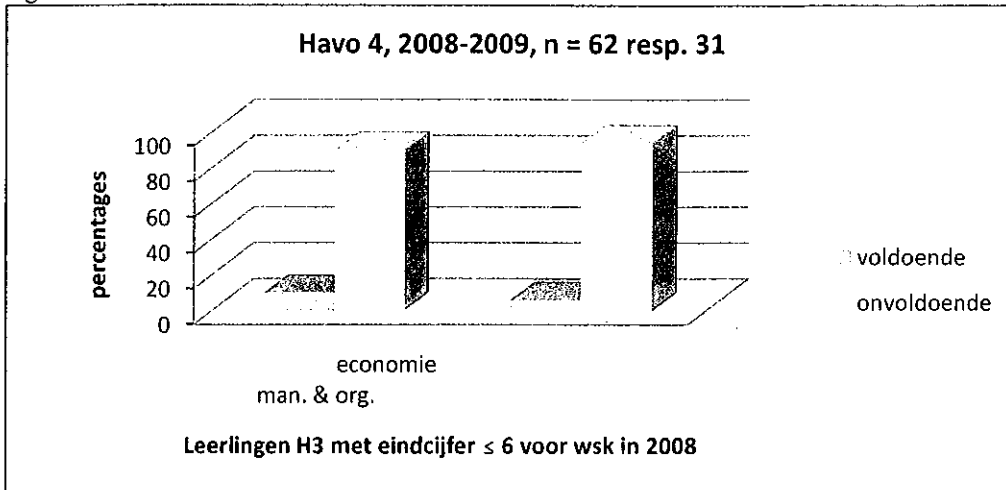
Figuur 21: Score van de H4 leerlingen met een eindcijfer ≤ 6 voor Nederlands, op de vakken economie/ management en organisatie in 2008-2009



Figuur 22



Figuur 23



Figuur 24

